

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken
- Uw speerpunten
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen

Provincie Utrecht

Accountantsverslag 2020

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
28 mei 2021

Aanbiedingsbrief

Provincie Utrecht
T.a.v. de Provinciale Staten
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT

28 mei 2021

Referentie: Q74QQ2FWN3VD-317917736-51

Geachte Statenleden,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat wij hebben opgesteld in het kader van onze controle op de jaarrekening 2020 (de 'jaarrekening') van de Provincie Utrecht. We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met ons auditplan 2020 van 27 november 2020.

Dit verslag heeft betrekking op de belangrijkste bevindingen uit onze controle 2020. Deze controle heeft in het teken gestaan van het verbeteren en het versnellen van het jaarrekeningtraject, na de moeilijke processen over de jaren 2017 tot en met 2019. Vanwege Covid-19 hebben wij hierbij samen alles online en op afstand moeten uitvoeren.

We hebben de inhoud van dit verslag besproken met een vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie, de gedeputeerde financiën en het college.

Daarnaast lichten wij dit verslag toe in de vergadering van de FAC op 16 juni 2021.

Hebt u nog vragen, neemt u dan contact met ons op. Wij zijn uiteraard graag bereid om de inhoud van dit accountantsverslag nader toe te lichten.

Wij bedanken u en uw medewerkers voor de medewerking tijdens onze controle.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. M.J.A. Koedijk RA RE

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Newtonlaan 205, 3584 BH Utrecht, Postbus 85096, 3508 AB Utrecht
T: 088 792 00 30, F: 088 792 95 08, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Uw speerpunten

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Onze kernboodschappen

Een goedkeurend oordeel op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2020 van de provincie Utrecht afgerond en daarbij een goedkeurende controleverklaring afgegeven voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Uit de controle komen enkele bevindingen ten aanzien van [getrouwheid](#) en [rechtmatigheid](#) naar voren. Deze zijn in dit verslag weergegeven. Er zijn geen bevindingen inzake WNT en SiSa. Daarnaast geldt dat we geen indicaties van fraude en/of niet-naleving van wet- en regelgeving hebben geconstateerd. [Covid-19](#) heeft hierbij belangrijke impact gehad op de verslaggeving.

Jaarrekeningproces aanzienlijk beter verlopen, in 2021 volgende kwaliteitsimpuls

Het college en de organisatie hebben in 2020/2021 flink geïnvesteerd in het traject van totstandkoming van de jaarrekening (inclusief accountantscontrole). O.a. op het gebied van projectmanagement, het uitvoeren van interne controles door het team AO/IC en de oplevering van het jaarrekeningdossier zijn positieve stappen gezet. Dit heeft geresulteerd in [een verbeterd jaarrekeningcontroletraject](#) dat volgens de reguliere planning en daarmee veel eerder dan vorige jaren is afgerond. Wel zien wij enkele belangrijke aspecten die nog verder verbeterd kunnen worden voor de controle 2021 (o.a. het eerder uitvoeren van verbijzonderde interne controles door het team AO/IC, de kwetsbaarheid van het aantal functionarissen en het eerder opleveren van een aantal belangrijke dossiers). Samen met de organisatie zullen wij na afronding van de controle 2020 een doorkijk maken naar het komend jaar.

Concepteindafrekening Uithoflijn verwerkt in de jaarrekening

Eind 2020 heeft decharge plaatsgevonden voor het [project Uithoflijn](#), de projectorganisatie is hierbij per 1 januari 2021 opgeheven. In de jaarrekening 2020 is een concepteindafrekening met de gemeente Utrecht opgenomen, op basis van een door de stuurgroep en de directieraad goedgekeurd voorstel. In 2021 zal de finale eindafrekening worden verwerkt na o.a. de laatste controles van de subsidieverantwoordelijkheid en de afrekening met het Rijk. Wij kunnen instemmen met de huidige verwerking in de jaarrekening 2020.

VRT kent grote investeringen, adequate maatregelen getroffen qua financiële beheersing

In 2020 is ruim €87 miljoen geïnvesteerd in het [project VRT](#) (o.a. aanpassing infrastructuur en aanschaf van nieuwe trams). Deze investeringen zijn conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten ('BBV') verwerkt in de jaarrekening 2020. In de [financiële beheersing van het project](#) zijn daarbij adequate maatregelen getroffen voor o.a. opdrachtgeverschap en eventueel meerwerk (o.a. advisering Advisory Board en interne/externe toetsing).

Kwaliteit van het jaarverslag is toegenomen, informatiewaarde jaarrekening kan verder worden verbeterd

Het college heeft in het jaarrekeningtraject 2020 focus gelegd op het verbeteren van de [kwaliteit van het jaarverslag](#). Met het opnemen van infographics, het toepassen van een stoplichtenmodel voor de realisatie van het beleid en de beter leesbare paragrafen is dit gelukt. Een mooie stap is gemaakt. Het compacter maken van het jaarverslag-deel en de kwaliteit van de toelichtingen in het jaarrekeningdeel zijn nog aandachtspunten.

Bevindingen naleving Europese aanbestedingsrichtlijnen; aanscherpen interne beheersing gewenst

Uit de controle op de [naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen](#) blijken bevindingen (totaal €2,47 miljoen fout). In een aantal gevallen zijn dit inkoopdossiers die ook in vorige jaren onrechtmatig waren (en doorlopen naar 2020). De kwaliteit van de verbijzonderde interne controles achteraf is toegenomen. Wel is het belangrijk dat de interne beheersing in het primaire proces (bij het aangaan van de verplichting) wordt verbeterd. Documentatie van overwegingen, het vastleggen van de procesgang en (in sommige gevallen) een tijdige juridische toets zijn hierbij aandachtspunten.

Uw speerpunten nader bekeken

In onze controle hebben wij aandacht besteed aan uw speerpunten rondom [projectbeheersing/control](#) en de [organisatieontwikkeling](#). In dit rapport zijn enkele aandachtspunten meegegeven (zoals het doorzetten van de uniformeringslag op het 2 gebied van projectbeheersing).

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

☆ Uw speerpunten

⇌ Interne beheersing

📈 Ontwikkelingen

Onze bevindingen bij de jaarstukken

Wij hebben de getrouwheid van de jaarrekening gecontroleerd en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties. Onze bevindingen vindt u in dit deel.

De impact van Covid-19 op het jaar en het resultaat 2020 is belangrijk geweest. De effecten van Covid-19 op de provincie Utrecht zijn verder uitgewerkt in het [hoofdstuk effecten Covid-19](#).

In het [ruimtelijk domein](#) komt de verwerking van uw grondexploitatie Hart van de Heuvelrug en van de voorraad grond revolverend fonds terug.

Onder uw [provinciale projecten](#) gaan wij in op o.a. de verwerking van de Uithoflijn, de investeringen in de VRT en aandachtspunten in de administratieve verwerking van het kredietenoverzicht.

De [schattingen](#) die het college daarbij heeft gemaakt achten wij evenwichtig.

In de paragraaf over [getrouwheid](#) gaan wij in op de belangrijkste overige aandachtspunten.

Met betrekking tot de [rechtmatigheid](#) hebben wij met name bevindingen op het gebied van de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen.

De [financiële positie](#) van de provincie is stabiel, de omvang van de gekwantificeerde risico's is hierbij toegenomen.

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

☆ Uw speerpunten

⇌ Interne beheersing

📈 Ontwikkelingen

Bijlagen

Effecten Covid-19 op de provincie Utrecht (1/3)

De impact van Covid-19 op de activiteiten, de financiële prestaties en de toelichtingen in het jaarverslag van de provincie

De uitbraak van Covid-19 heeft zich in 2020 razendsnel ontwikkeld met een aanzienlijk aantal wereldwijde besmettingen. De impact was groot zowel voor de provincie Utrecht als voor haar inwoners, instellingen en bedrijven. Ook op de beleidsuitvoering van de provincie had en heeft de coronapandemie flink effect.

Op onderdelen lopen activiteiten vertraging op. De uitvoering en invulling van het openbaar vervoer wordt aanzienlijk geraakt (o.a. door heel andere reizigersaantallen). Culturele instellingen zijn lang gesloten en in de breedte is te zien dat ondernemingen en instellingen meer gericht zijn op de eigen organisatie (waarmee samenwerkings-trajecten vertraging oplopen).

Als provincie hebt u specifieke maatregelen getroffen voor de aanpak voor Covid-19. In het jaarverslag komt bij alle ambities in de toelichting op de gerealiseerde prestaties de impact van corona terug en uiteraard ook in de jaarrekening en de SiSa-bijlage. Een totaaloverzicht van de impact van Covid-19 op de baten en lasten is niet gepresenteerd, wel zijn de incidentele baten en lasten die samenhangen met Covid-19 opgenomen in de bijlage en zijn de geïdentificeerde risico's voor wat betreft de coronacrisis verwerkt in het benodigde weerstandsvermogen. De Covid-19-crisis zorgt ook voor onzekerheid voor de toekomst, ook op de beleidsuitvoering van de provincie.

De provincie heeft een aantal maatregelen genomen om zeker te stellen dat transacties getrouw en rechtmatig uitgevoerd en verantwoord worden in de jaarrekening 2020. Enkele financiële stromen zijn als gevolg van Covid-19 specifiek geraakt in 2020. Deze stromen en de uitkomsten zijn opgenomen op de [volgende pagina](#).

Ondanks dat een totaaloverzicht ontbreekt, is ons inziens de informatie over de impact van Covid-19, inclusief de onzekerheden, voldoende weergegeven in de jaarstukken.

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

★ Uw speerpunten

↔ Interne beheersing

📈 Ontwikkelingen

Bijlagen

Effecten Covid-19 op de provincie Utrecht (2/3)

Vanuit het Rijk zijn op onderdelen extra uitkeringen verstrekt ter dekking van bijvoorbeeld de compensatielasten voor OV-bedrijven. De extra uitkeringen worden specifiek verantwoord in de SiSa-bijlage.

We hebben vanuit de controle van de jaarstukken 2020 de volgende stromen (lasten) geïdentificeerd die geraakt zijn als gevolg van Covid-19:

Openbaar-vervoerconcessies

Het aantal reizigers is gedaald als gevolg van de beperkingen door Covid-19. Vervoerders zijn gecompenseerd door onder andere de Beschikbaarheidsvergoeding OV van het Rijk ('BVOV') en het in stand houden van vergoedingen door de provincie. Door specifieke besluitvorming hierover van Gedeputeerde Staten, binnen hun mandaat, hebben we geen consequenties geconstateerd met betrekking tot de rechtmatigheid van de kosten als gevolg van het ontbreken van prestatieleveringen.

De ontwikkelingen van de reizigersaantallen voor de komende jaren zijn nog onzeker. De vervoersbedrijven zijn grotendeels afhankelijk van de reizigersaantallen voor hun inkomsten. De beschikbaarheid van het openbaar vervoer en de beschikbare dienstregelingen kunnen in gevaar komen als de vervoersbedrijven financieel niet ondersteund worden.

Het kabinet heeft besloten om de BVOV ongewijzigd te verlengen voor heel 2021. Over voortzetting van de BVOV in 2022 heeft het kabinet nog geen besluit genomen. Daarmee lijken voor 2021 grote financiële problemen van de baan. Echter, de subsidie van de provincie aan de vervoersbedrijven is deels afhankelijk van reizigersopbrengsten. Hierdoor bestaat er een direct risico voor de provinciale begroting van de komende jaren.

Indien de vergoeding voor 2022 en de jaren daarna uitblijft, kan dit forse negatieve gevolgen hebben voor de begroting van de provincie en/of de beschikbaarheid van het OV. Dit is ook nadrukkelijk opgenomen als risico in de paragraaf weerstandsvermogen.

De provincie maakt samen met de vervoerders regionale plannen om de periode tot herstel te overbruggen, afbraak van het OV te voorkomen en om uiteindelijk reizigersgroei te stimuleren. Daarnaast worden de afspraken en nieuwe aan te besteden concessies in de toekomst aangegrepen om vraag en aanbod van het OV beter op elkaar af te stemmen.

Uitgaande subsidies (prestatielevering)

De provincie Utrecht verstrekt subsidies in overeenstemming met de algemene subsidieverordening. Afhankelijk van de omvang van een subsidie wordt daarbij veelal een subsidie verleend onder de voorwaarde van het uitvoeren van het beleid in overeenstemming met een begroting, budget of activiteitenplan. Als bepaalde activiteiten stil hebben gelegen of niet zijn uitgevoerd als gevolg van Covid-19, dan zijn prestaties (deels) niet geleverd. De Gedeputeerde Staten hebben ingestemd met de coulanceregeling voor subsidies die in gevaar dreigen te komen vanwege Covid-19. Hiervoor zijn beleidsregels opgesteld. Dit betekent effectief dat aantoonbare uitgaven die al zijn gedaan of onontkoombaar waren omdat eerder al verplichtingen waren aangegaan, subsidiabel zijn tot het maximaal verleende subsidiebedrag.

In onze controle hebben wij bij de controle van de provinciale subsidies (indien van toepassing, want met name van toepassing bij de vaststelling in 2021) getoetst op toepassing van de coulanceregeling.

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

★ Uw speerpunten

⇌ Interne beheersing

📈 Ontwikkelingen

Bijlagen

Effecten Covid-19 op de provincie Utrecht (3/3)

Inkoop (prestatielevering)

Bij enkele soorten inkoop zijn prestaties niet of in mindere mate geleverd ten opzichte van de contractuele afspraken. Voorbeelden hiervan zijn beveiliging, catering en schoonmaak. De provincie betaalt facturen terwijl de levering anders is geworden of misschien zelfs volledig is weggefallen.

De provincie Utrecht heeft de gemaakte inkoopkosten over 2020 geanalyseerd en heeft hierbij inzichtelijk gemaakt bij welke type leveranciers sprake kan zijn van prestaties die (deels) niet zijn geleverd.

De contracteigenaren van de contracten waar een risico voor de prestatielevering is geïdentificeerd, hebben een nadere analyse uitgevoerd ten aanzien van de daadwerkelijke prestatielevering versus de contractuele afspraken. Voor de jaarrekening 2020 heeft dit geen materiële gevolgen.

Steunmaatregelen in brede zin

De provincie heeft meerdere steunmaatregelen verstrekt en ingesteld in verband met Covid-19. Zo hebben de Provinciale Staten (hierna: Staten) het Steunpakket Cultuur & Erfgoed Covid-19 vastgesteld in 2020 ter hoogte van €4 miljoen, naast de BVOV van het Rijk van €37,2 miljoen over 2020. Voor de aanvragen op specifieke subsidieregelingen gelden de criteria zoals gesteld in de specifieke regeling naast de regulier geldende regels vanuit de ASV en de AWB. De provincie Utrecht heeft over 2020 voor in totaal €42,8 miljoen aan steunmaatregelen toegezegd, waarbij de aanvragen voor steunmaatregelen het volledige beoordelingsproces doorlopen (gelijk aan reguliere subsidieaanvragen). Besluiten ten aanzien van de steunmaatregelen worden conform het mandaatbesluit genomen. Hierdoor wordt gewaarborgd dat de juiste goedkeuring wordt gegeven voor subsidies. Uit onze controle zijn hierbij geen bijzonderheden gebleken.

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

Uw speerpunten

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Bijlagen

Ruimtelijk domein

Verwerking Hart van de Heuvelrug conform voorgaande jaren

De gebiedsontwikkeling Hart van de Heuvelrug is al diverse jaren in uitvoering. In een samenwerking met de gemeenten Soest en Zeist wordt een groot gebied ontwikkeld, waarbij enerzijds sprake is van investeringen in natuur (groene gebieden) en anderzijds kavels worden uitgegeven voor woningbouw en bedrijventerreinen (rode gebieden). Het gebied wordt als totaal gebiedsontwikkeling gezien, waarbij sprake is van financiële verevening tussen de rode en groene projecten en ook duidelijke contractuele afspraken zijn gemaakt over de risico's in het project. De financiële risico's liggen hierbij met name bij de provincie Utrecht. Daarnaast is sprake van ontwikkeling van de Vliegbasis Soesterberg.

In de jaarrekening 2018 is de verwerking van het project aangepast, waarbij een splitsing is aangebracht in investeringen in natuur (materiële vaste activa en immateriële vaste activa) en anderzijds de grondexploitatieprojecten (voorraad onderhanden werk). In de jaarrekening 2020 is de financiële verwerking conform voorgaande jaren.

Op de investeringen wordt de komende jaren afgeschreven (10 jaar) waarbij gestart wordt op het moment dat een project gereed is (jaar erna). In 2020 is het subonderdeel Westelijke corridor (groen project) afgerond. Op basis van de financiële spelregels van de provincie Utrecht zal in 2021 worden gestart met het afschrijven op dit subproject.

Waardering grondexploitatie (rode projecten)

De boekwaarde van de grondexploitatie (onderhanden werk) per 31 december 2020 is €3,5 miljoen (2019: €2,2 miljoen). Dit betreft het saldo van de gerealiseerde kosten en opbrengsten tot en met 31 december 2020 voor de rode projecten Woonwijk, Richelleweg en Sortie16. Om te beoordelen in hoeverre een mogelijke lagere marktwaarde van toepassing is heeft het college op basis van de meest actuele grondexploitatie (peildatum 31 december 2020) beoordeeld wat de verwachte toekomstige resultaten zijn.

De verwachte eindwaarde van deze projecten is ruim €40 miljoen positief. Hierdoor is het niet noodzakelijk om een voorziening te treffen. Bij winstgevende projecten moet worden beoordeeld in hoeverre tussentijds winst verantwoord moet worden. Dit heeft in 2020 geleid tot een winstneming van circa €0,3 miljoen. Dit in lijn met het BBV. Wij kunnen instemmen met de huidige waardering in de jaarrekening 2020.

De parameters voor de grondexploitaties zijn evenwichtig ingeschat, onzekerheid over kosten PFOS-verontreiniging

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de provincie jaarlijks een grondexploitatieoorrekening op, waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en [parameters beoordeeld](#) en vinden de inschatting evenwichtig.

De gehanteerde programmering is gebaseerd op regionale marktonderzoeken, de verwachte groei in de regio en de verwachte verder toenemende vraag naar bouw kavels in de regio. De gebiedsvisie voor Sortie 16 is hierbij opgesteld en op 19 januari 2021 vastgesteld door de gemeenteraad in Zeist. Dit is ook doorgerekend in de grondexploitatie.

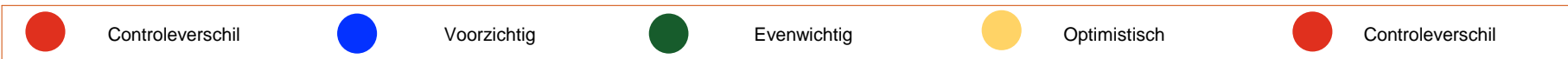
Een belangrijke onzekerheid betreft de inschatting van de kosten voor sanering van de grond in het project (als gevolg van PFOS-verontreiniging). Het is nog niet duidelijk wat de verwachte kosten zijn en daarbij ook nog onzeker voor welk deel de kosten voor rekening van de provincie komen. De provincie is in gesprek met de Staat over de saneringsmogelijkheden (met daarnaast onderhandeling over eventueel kostenverhaal). In de grondexploitatie is nog beperkt rekening gehouden met deze risico's, aangezien de omvang hiervan nog niet in te schatten is. Wel is dit betrokken als risico in de paragraaf weerstandsvermogen.

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken**
- Effecten Covid-19
- Ruimtelijk domein**
- Provinciale projecten
- Getrouwheid
- Rechtmatigheid
- Informatiewaarde
- Fraude/wet- en regelgeving
- Financiële positie
- ☆ Uw speerpunten
- ⇌ Interne beheersing
- 📈 Ontwikkelingen

Ruimtelijk domein – parameters grondexploitaties

De parameters voor de grondexploitaties zijn evenwichtig ingeschat

Schatting	Waarde in 2020 (2019)	Beoordeling 2020	Beoordeling 2019	Toelichting
Gehanteerde rekenrente	0% (0%)			Aangezien de provincie geen langlopende leningen heeft, wordt op basis van het BBV geen rente toegerekend aan de grondexploitaties.
Kostenstijging	1,7% (1,7%)			De kostenstijging lijkt op dit moment een optimistische inschatting. Landelijk zien wij meerjarig vaak gerekend worden met 2%. En de ontwikkeling op korte termijn ligt veelal nog hoger. Het is belangrijk om de ontwikkeling van de kosten in de komende jaren goed te monitoren (mede in relatie tot de gevolgen van Covid-19).
Opbrengstenstijging	1,7% (1,7%)			De opbrengstenstijging van 1,7% lijkt realistisch. Veelal zien wij landelijk een gemiddelde opbrengstenstijging van 1,5–2%.
Gehanteerde programmering	n.v.t.			De gehanteerde programmering is gebaseerd op regionale marktonderzoeken, de verwachte groei in de regio en de verwachte verder toenemende vraag naar bouw kavels in de regio. De gebiedsvisie voor Sortie 16 is opgesteld en op 19 januari 2021 vastgesteld door de gemeenteraad in Zeist. De gebiedsvisie is gebaseerd op een haalbare verkaveling en realistische investeringen en opbrengsten.
Verkoopprijzen	n.v.t.			De verkoopprijzen lijken realistisch ingeschat. Hierbij is een mix aan verschillende verkoopprijzen ingerekend. Het is wel belangrijk om bij daadwerkelijke verkopen steeds te toetsen of de (resterende) prijzen nog realistisch zijn.

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

Uw speerpunten

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Bijlagen

Ruimtelijk domein (vervolg)

Voorraad revolverend fonds ten behoeve van realisatie natuurdoelstellingen

De provincie Utrecht kent al diverse jaren (vanaf 2009) een revolverend fonds. Dit betreft de voorraad gronden die aangekocht en verkocht worden om hiermee uiteindelijk de provinciale en (inter)nationale natuurdoelstellingen te realiseren. De gronden worden hierbij verkocht om daarmee budget te realiseren voor de inrichting van natuur en nieuwe aankopen.

In het kader van de verslaggeving betreft dit een voorraad grond (gereed product en handelsgoederen). De boekwaarde per eind 2020 bedraagt €19,5 miljoen (€21,5 miljoen eind 2019). Gedurende 2020 is het aantal mutaties beperkt geweest. Er zijn enkele nieuwe gronden aangekocht (€18.000) en er is voor €2,1 miljoen aan gronden verkocht. De waardering van de gronden is op perceelniveau door het college beoordeeld. Voor eventuele gronden waarbij de marktwaarde lager is dan de aanschafwaarde is een voorziening getroffen. De voorziening per jaareinde bedraagt €0,7 miljoen (2019: €0,8 miljoen).

In de voorraad gronden zijn gronden opgenomen binnen de 'Gronden binnen Natuurnetwerk Nederland (NNN)'-begrenzing. Gronden binnen de NNN-begrenzing zijn gronden die worden omgezet van agrarische grond tot natuurgronden. De Gedeputeerde Staten hebben besloten deze gronden te verkopen aan Staatsbosbeheer. De grondprijzen voor natuurgronden en agrarische gronden lopen sterk uiteen. De gronden zijn gewaardeerd op de lagere waarde gerelateerd aan natuurgronden. Dit is in lijn met het besluit van de Gedeputeerde Staten en het uiteindelijke doel van deze gronden.

Wij constateren dat de waardering van de gronden consistent aan vorig jaar en evenwichtig is bepaald.

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

Uw speerpunten

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Bijlagen

Uw provinciale projecten: Uithoflijn (1/2)

In 2020 is decharge verleend voor de Uithoflijn en de financiële vertaling is in de jaarrekening 2020 verwerkt; in 2021 volgt naar verwachting de definitieve afrekening

Op 15 december 2020 hebben de Gedeputeerde Staten decharge verleend voor het project de Uithoflijn. De projectorganisatie is hierbij per 31 december 2020 opgeheven. De restpunten voor de afwikkeling en de daaruit volgende risico's zijn in kaart gebracht en overgedragen aan de reguliere organisatie(s) van de provincie en de gemeente. Hiertoe zijn o.a. beheerovereenkomsten, beëindigingsovereenkomsten en een opstalovereenkomst gesloten met de gemeente Utrecht. De financiële gevolgen van de Uithoflijn zijn in 2020 verder verwerkt in de jaarrekening. Onderstaand hebben wij de belangrijkste onderdelen hiervan nader toegelicht:

- Over 2020 is er nog voor circa €18,6 miljoen aan bestedingen geweest voor de Uithoflijn. Hierbij is er voor circa €11 miljoen aan opbrengsten ontvangen (o.a. bijdrage gemeente Utrecht en indexering bijdrage Rijk). Op basis van de aard van de verschillende posten zijn deze geactiveerd onder de materiële vaste activa, opgenomen als voorraad of ten laste van de exploitatierekening gebracht. Op basis van verrichte deelwaarnemingen in onze controle kunnen wij instemmen met de verwerking.
- Onderdeel van de opbrengsten is de concepteindafrekening met de gemeente Utrecht. Op basis van de afspraken die in het verleden zijn gemaakt tussen BRU, de provincie Utrecht en de gemeente Utrecht (o.a. bestuursovereenkomst en 'allonges') heeft de projectorganisatie in 2020 een voorlopige eindafrekening opgesteld per 30 november 2020. Hieruit blijkt dat de gemeente Utrecht nog €9,6 miljoen moet betalen aan de provincie Utrecht. Deze eindafrekening is goedgekeurd in zowel de stuurgroep als de directieraad (met vertegenwoordigers van de provincie Utrecht en de gemeente Utrecht) en is daarnaast ook door zowel de Gedeputeerde Staten als het college van B&W op 15 december 2020 vastgesteld.

De provincie Utrecht heeft op basis hiervan de nog te ontvangen afrekening onder de overlopende activa per 31 december 2020 verantwoord in de jaarrekening. In 2021 zal tot een definitieve eindafrekening worden gekomen. Hiertoe wordt nog gewacht op de controleverklaring van de accountant over de bestedingen 2020 (in de afrondende fase per 24 april 2021), de eindafrekening van de subsidie met het Rijk en een positieve evaluatie van de combideklaag proefvakken in Utrecht Science park. De inschatting van het college is dat dit op basis van de huidige inzichten niet nog tot een grote aanpassing zal leiden van de eindafrekening. Wij kunnen instemmen met de huidige verwerking in de jaarrekening 2020.

 Aanbiedingsbrief Kernboodschappen Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

 Uw speerpunten Interne beheersing Ontwikkelingen

Uw provinciale projecten: Uithoflijn (2/2)

Vervolg financiële verwerking Uithoflijn in jaarrekening 2020

- Onder de overlopende activa is daarnaast een vordering opgenomen op het Rijk vanwege indexering (€0,6 miljoen op basis van gemaakte afspraken) en prijscompensatie (€2,3 miljoen op basis van de opgave van het Rijk in 2020) van de toegezegde subsidie. Het restant van de nog te verkrijgen subsidie was al in 2019 in de jaarrekening opgenomen als vordering.
- In het accountantsverslag 2018/2019 hebben wij u gerapporteerd over de financiële verwerking van het onderdeel trap, waarover afspraken zijn gemaakt tussen de provincie Utrecht en de gemeente Utrecht (uiteindelijk eigenaar van de trap). Op basis hiervan is in de jaarrekening 2018 de investering omgezet in een vordering op de gemeente Utrecht (circa €1,9 miljoen). In 2020 is vastgesteld dat de bijdrage voor de trap door de provincie is gefactureerd aan de gemeente Utrecht en ontvangen via de bank op 21 oktober 2020. Hiermee zijn de kosten in eerste instantie verrekend met de gemeente Utrecht. In de concepteindafrekening van het project Uithoflijn met de gemeente Utrecht is de trap meegenomen. De gemeente betaalt het vooraf afgesproken lumpsumbedrag voor de Uithoflijn (inclusief meerwerkkosten). Bij het evenredig verdelen van de lumpsumbijdrage over alle bestedingen, betekent dit dat de trap uiteindelijk voor 76% voor rekening komt van de provincie Utrecht.
- Per eind 2020 staat onder de voorraden een voorraad onderdelen opgenomen voor de trams (zowel Uithoflijn als SUNIJ-lijn) voor een totale boekwaarde van €3 miljoen. De voorraad per 31 december 2019 (voor de SIG-trams) is hierbij in 2020 volledig aangewend. Daarnaast is in 2020 voor circa €3 miljoen aan nieuwe voorraad aangeschaft. De voorraadpositie is bij een externe onderhoudsaannemer belegd. In het kader van de interne beheersing van de voorraad is het belangrijk dat jaarlijks een goede inventarisatie wordt uitgevoerd (inclusief controletellingen door de provincie Utrecht). Er zijn hiertoe inmiddels werkinstructies ingericht, waarbij in 2021 gedurende het jaar (maar ook aan het eind van het jaar) voorraadtellingen worden uitgevoerd. Ondanks dat het bij een externe beheerder ligt is het belangrijk om hier voldoende betrokkenheid vanuit de provincie bij te hebben. Daarbij is het belangrijk dat de uitgevoerde inventarisatiewerkzaamheden adequaat worden gedocumenteerd.

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

☆ Uw speerpunten

⇌ Interne beheersing

📈 Ontwikkelingen

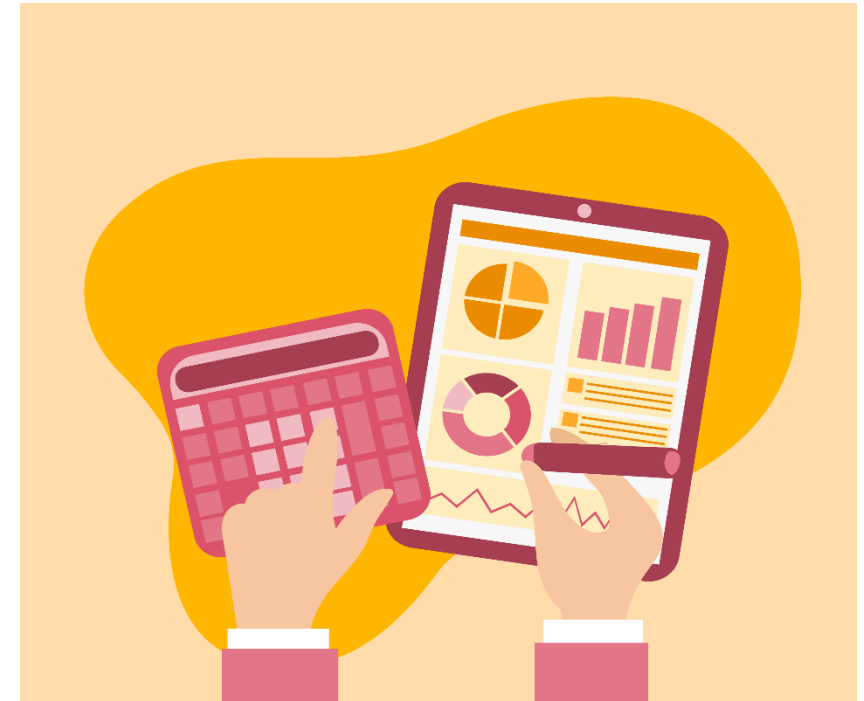
Uw provinciale projecten: vernieuwde regionale tramverbinding (1/2)

In 2020 grote investeringen in vernieuwde regionale tramverbinding (VRT)

Na de vernieuwingsoperatie is op 3 januari 2021 tramlijn 60 weer in dienst gesteld. In 2019 en 2020 zijn hiertoe diverse investeringen gedaan aan de vernieuwing van deze regionale tramlijn (totaal ruim €145 miljoen). Hierbij is de infrastructuur vernieuwd en zijn daarnaast ook nieuwe tramstellen aangekocht. In totaal hebben de Staten een krediet beschikbaar gesteld van €86 miljoen. Dit is inclusief verhogingen van het krediet voor o.a. de gevolgen van Covid-19 op het project (o.a. verdragingskosten) en beheersingsmaatregelen. Per saldo resteert er eind 2020 nog een krediet van €41 miljoen. In 2021 heeft het college u geïnformeerd over de benutting van het totale krediet (inclusief het besluit om een deel van het krediet op een andere wijze in te zetten voor het project). Deze verwerking zal uiteindelijk in de jaarrekening 2021 of 2022 plaatsvinden. Dan zal ook de finale eindafrekening van het project financieel worden verwerkt.

De investeringen over 2020 (zoals in de jaarrekening opgenomen onder de materiële vaste activa) bedragen €87 miljoen. Daarnaast is circa €1,4 miljoen ten laste van de exploitatie gebracht (aangezien deze uitgaven niet-activeerbare kosten zijn).

In onze controle hebben wij een deelwaarneming uitgevoerd op de investeringen zoals deze zijn verantwoord in de materiële vaste activa. Hier maken bovengenoemde investeringen deel van uit. Uit onze controle komen geen bijzonderheden naar voren. Hiermee voldoet de verwerking in de jaarrekening 2020 aan de vereisten van het BBV.

 Aanbiedingsbrief Kernboodschappen Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

 Uw speerpunten Interne beheersing Ontwikkelingen

Bijlagen

Uw provinciale projecten: vernieuwde regionale tramverbinding (2/2)

Met veel aandacht voor het proces van opdrachtverlening (inclusief eventueel meerwerk)

In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij de opzet van de financiële beheersing van het VRT-project beoordeeld. Hierbij is expliciet ook aandacht besteed aan de wijze waarop om is gegaan met de beheersing van het krediet en de getroffen maatregelen bij meerwerk. Onderstaand hebben wij de belangrijkste waarnemingen opgenomen:

- In 2019 is het basiscontract gegund aan BAM. In de periode na gunning is het project verder uitgewerkt en ontworpen, waarna tot uitvoering is overgegaan. In deze periode zijn wijzigingen opgetreden ten opzichte van het contract op verzoek van de provincie of BAM (zogenaamde VTW's – Verzoeken Tot Wijziging).
- Bij dergelijke VTW's vindt een interne toetsing plaats waarbij gekeken wordt naar zowel inhoudelijke, juridische als kostentechnische aspecten. De provincie Utrecht heeft ervoor gekozen om bij grotere VTW's (> €125.000) externe juristen een toets op rechtmatigheid te laten uitvoeren. Daarnaast wordt op de kleinere VTW's achteraf ook een steekproef door externe juristen uitgevoerd. Waar nodig zijn daarbij externe kostenspecialisten ingezet om te beoordelen of een wijziging plausibel is. Indien er niet tot overeenstemming wordt gekomen tussen de provincie Utrecht en BAM wordt een onafhankelijke derde partij (betaald door beide partijen) ingeschakeld om tot een bindend advies te komen. In totaal is dit bij drie VTW's gebeurd.
- De provincie heeft daarnaast (mede uit de evaluatie en leerpunten van de Uithoflijn) een Advisory Board ingericht voor dit project. De Advisory Board is in het project ingezet om beslissingsondersteunende adviezen te geven over o.a. onderhandelingen, VTW's en kostenanalyses.

- De organisatie heeft elk kwartaal voortgangsrapportages uitgebracht. In deze rapportages is o.a. ingegaan op de voortgang van het project, specifieke aandachtspunten, de beheersing in tijd en geld en is ook een risicoanalyse op hoofdlijnen opgenomen.

Wij hebben bovengenoemde opzet van het proces daadwerkelijk getoetst op basis van diverse onderliggende documenten. Uit onze controle zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen. Naar onze mening zijn in het proces diverse stevige maatregelen genomen om het krediet te beheersen.

 Aanbiedingsbrief Kernboodschappen Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

 Uw speerpunten Interne beheersing Ontwikkelingen

Bijlagen

Uw provinciale projecten: enkele specifieke aandachtspunten

Meer inzicht door andere opzet kredietenoverzicht, aandacht gevraagd voor beheersing

De afgelopen jaren werd in de jaarrekening bij de toelichting op de materiële vaste activa een kredietenoverzicht opgenomen. Uit de controle 2020 zijn hierover een aantal aandachtspunten gebleken:

- Door de plek van het kredietenoverzicht werden de toelichting op de jaarrekeningpost en het kredietenoverzicht door elkaar heen gebruikt. Enerzijds werd het gebruikt om inzicht te bieden in de belangrijkste investeringen, anderzijds gaf het ook inzicht in de stand van zaken met betrekking tot kredieten (inclusief inzicht in eventuele overschrijdingen).
- Door deze verwevenheid ontstonden ook interpretatieverschillen over de samenstelling van het overzicht. Dit kwam de controleerbaarheid niet ten goede. Over 2019 heeft dit ertoe geleid dat het overzicht op een aantal onderdelen niet juist en volledig was. De daadwerkelijke investeringen zijn conform het BBV juist en volledig verwerkt. Echter, in de toelichting zijn enkele projecten opgenomen die niet een op een aansluiten met de materiële vaste activa. Dit is aangepast in het kredietenoverzicht 2020.
- Om hieraan opvolging te geven is in de jaarrekening 2020 een onderscheid gemaakt tussen de toelichting op de materiële vaste activa en daarnaast het kredietenoverzicht (nu opgenomen in de bijlage). Het kredietenoverzicht is hierbij uitgebreid om de controleerbaarheid en de aansluiting hiervan beter te kunnen vaststellen. In de toelichting op de bijlage is ook aangegeven wat de correcties zijn die het college heeft doorgevoerd.

- In onze controle 2020 hebben wij extra controles uitgevoerd op het kredietenoverzicht om de aansluiting met 2019, maar ook om de juiste verwerking van kredieten en bestedingen vast te stellen. Hiertoe hebben wij een aanvullende deelwaarneming uitgevoerd. Hier komen geen bevindingen uit naar voren.
- Wij adviseren het college om periodiek (bijvoorbeeld elk kwartaal) een kredietenoverzicht op te stellen en hier specifieke zichtbare interne controles (1^e of 2^e lijn) op te laten uitvoeren. Dit ondersteunt de projectbeheersing, maar beperkt daarmee ook de kans op fouten in de jaarrekening.

Verwerking project Maarsbergen aangepast

Begin 2021 heeft het college u geïnformeerd over de verwerking van project Maarsbergen in de jaarrekening 2019. Wij hebben ook een memo gemaakt voor de FAC met onze waarnemingen over de verwerking. Gebleken is dat een bijdrage ten onrechte niet op de investeringskosten in mindering is gebracht, als gevolg van een administratief verkeerde verwerking in het financiële systeem. Wij hebben vastgesteld dat de correctie in de jaarrekening 2020 op een juiste wijze is verwerkt. Uit de interne analyse en onze controle komen geen nadere bevindingen naar voren. Wij hebben het college wel geadviseerd (conform ons advies in het memo aan de FAC) om hier periodiek zichtbare interne controles (1^e of 2^e lijn) op uit te voeren.

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

Uw speerpunten

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Aantal specifieke posten nader toegelicht

Verbeterslag gemaakt in beheersing overlopende posten, verdere aanscherping nog wel noodzakelijk

De organisatie heeft in 2020 behoorlijke stappen gezet in de beheersing van de overlopende activa en passiva. Er is gedurende de tweede helft van 2020 geïnvesteerd in het beter onderbouwen van overlopende posten, inclusief het zorgen voor voldoende documentatie in het jaarrekeningdossier. Het is positief dat deze verbeterslagen zijn gemaakt. Desondanks komen uit onze controle enkele bevindingen naar voren ten aanzien van de verwerking van de overlopende passiva. Deze bevindingen zijn uiteindelijk in de definitieve jaarrekening aangepast. Hierbij is één bevinding (€ 0,6 miljoen) niet meer aangepast. Dit betrof o.a. een verplichting waar nog geen daadwerkelijke subsidietoekenning was gedaan (dus nog geen juridische verplichting) en een overlopende-passivapost waarvoor geen terugbetalingsverplichting meer bestaat. Wij hebben het college geadviseerd in 2021 vervolgstappen te zetten in de beheersing van de overlopende posten. Het is hierbij bijvoorbeeld raadzaam om voor de bewustwording een aantal spelregels (inclusief valkuilen/gemaakte fouten) op te stellen. Daarnaast adviseren wij om de interne controlemaatregelen bij de samenstelling van het jaarrekeningdossier ten aanzien van deze posten aan te scherpen.

Regionale ontwikkelingsmaatschappij in 2020 opgericht ('ROM')

Per eind mei 2020 is de ROM Regio Utrecht B.V. formeel opgericht. De provincie Utrecht heeft hierbij 36% van de aandelen en heeft hiertoe gedurende 2020 een bedrag van €8 miljoen gestort. In de komende jaren zal de ROM investeringen doen in innovatieve sectoren en maatschappelijke opgaven. Daarnaast heeft de ROM in 2020 al leningen verstrekt. Gezien het karakter van de investeringen is het onzeker hoe het eigen vermogen van de ROM zich in de komende jaren zal ontwikkelen.

Het is belangrijk dat goede afspraken worden gemaakt met de ROM over tussentijdse informatievoorziening en informatievoorziening per jaareinde. Wij zullen dit in 2021 nader beoordelen bij onze tussentijdse controle.

Aansluiting subsidieregistratie met financiële administratie aandachtspunt voor 2021

De provincie Utrecht registreert de verstrekte subsidies in het systeem SRS. Hierbij worden met name de details van de verstrekte subsidies geregistreerd, zoals ontvangen partij, subsidiedatum en bedrag van de totale subsidie. In het systeem wordt niet geregistreerd hoe de subsidie lasten worden toegerekend aan de verschillende boekjaren. Hierdoor is het maken van een goede aansluiting tussen de subsidie lasten in de jaarrekening en SRS bewerkelijk. Elke subsidie heeft een unieke registratiecode in het SRS-systeem, in de financiële administratie worden deze nummers gekoppeld aan een verplichting. Voor 2020 is een aansluiting gemaakt op basis van de koppeling tussen deze SRS-nummers en de verplichtingennummers. Hiermee is de aansluiting voldoende aangetoond.

In 2021 verandert op basis van het BBV de wijze van lastneming. Dit heeft ook gevolgen voor de wijze van lastneming in de provinciale jaarrekening en begroting. Er wordt hierbij meer aangesloten bij het moment van uitvoering van de prestaties. In het kader van de interne beheersing is het te adviseren de toerekening van lasten ook direct te registreren in SRS. Wij adviseren het college te onderzoeken of dit een mogelijkheid is, dan wel te kijken naar goede alternatieven om de beheersing (inclusief financiële aansluiting) te vergroten.

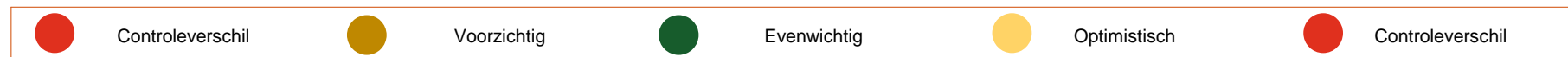
- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken**
 - Effecten Covid-19
 - Ruimtelijk domein
 - Provinciale projecten
 - Getrouwheid
 - Rechtmatigheid
 - Informatiewaarde
 - Fraude/wet- en regelgeving
 - Financiële positie
- Uw speerpunten
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen

Schattingen jaarrekening zijn evenwichtig (1/2)

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2020 beoordeeld.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schatting	Beoordeling 2020	Beoordeling 2019	Commentaar
Waardering immateriële vaste activa	●	●	Op de immateriële vaste activa wordt afgeschreven conform het afschrijvingsbeleid en de vereisten uit het BBV.
Waardering financiële vaste activa	●	●	De waardering van de financiële vaste activa (uitgezette leningen/deelnemingen) is getoetst door het college. Hierbij is, mede gezien Covid-19, kritisch gekeken naar mogelijke risico's. Voor eventuele risico's is een voorziening getroffen voor oninbaarheid (per 31 december 2020 €1,17 miljoen).
Waardering materiële vaste activa	●	●	De materiële vaste activa worden afgeschreven conform het afschrijvingsbeleid van de provincie. Wij kunnen instemmen met de waardering van de materiële vaste activa. De provincie kent veelal alleen activa met een maatschappelijke functie, waardoor toetsing op eventuele afwaarderingen niet noodzakelijk is.
Waardering grondexploitatie Hart van de Heuvelrug	●	●	Zie ook onderdeel grondexploitatie Hart van de Heuvelrug en ons beeld bij de gehanteerde parameters .

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken**
 - Effecten Covid-19
 - Ruimtelijk domein
 - Provinciale projecten
 - Getrouwheid**
 - Rechtmatigheid
 - Informatiewaarde
 - Fraude/wet- en regelgeving
 - Financiële positie
- Uw speerpunten
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen

Schattingen jaarrekening zijn evenwichtig (2/2)

Schatting	Beoordeling 2020	Beoordeling 2019	Commentaar
Waardering voorraad grond (revolventend fonds)			In 2019 bestonden een onzekerheid en fout ten aanzien van de waardering. In 2020 zijn deze bevindingen opgelost.
Waardering debiteuren en overige uitzettingen			De waardering van deze posten is adequaat bepaald.
Juistheid voorzieningen			Wij kunnen instemmen met de verwerking van de voorzieningen. De voorziening pensioenen Gedeputeerde Staten is hierbij gebaseerd op een actuariële berekening. Uit onze controle komen geen materiële bevindingen naar voren.
Overlopende activa en passiva			Uit de controle van de overlopende passiva komen bevindingen naar voren. Deze zijn echter aangepast in de definitieve jaarrekening. Hierbij is één bevinding niet aangepast, dit betreft een overlopende passiva post van € 0,6 miljoen die ten onrechte op de balans is opgenomen.

Controleverschil

Voorzichtig

Evenwichtig

Optimistisch

Controleverschil

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken**
- Effecten Covid-19
- Ruimtelijk domein
- Provinciale projecten
- Getrouwheid**
- Rechtmatigheid
- Informatiewaarde
- Fraude/wet- en regelgeving
- Financiële positie
- ☆ Uw speerpunten
- ↔ Interne beheersing
- 📈 Ontwikkelingen

Data-analyse geeft inzicht in de juiste verwerking van de personele kosten en de btw

Voor de controle van de jaarrekening is data-analyse ingezet om de controle effectiever en relevanter te maken. Dit jaar is data-analyse ingezet voor de validatie van de uitkomsten van de provinciale processen en om zekerheid te krijgen bij bepaalde jaarrekeningposten. Zo hebben wij de controle op de verwerking van sociale lasten en de controle op de verwerking van btw/btw-compensatiefonds door middel van data-analyse gecontroleerd. Uit de verrichte data-analyses zijn slechts minimale afwijkingen naar voren gekomen. Hieronder en hiernaast is als voorbeeld de uitkomst van de data-analyse op de salariskosten opgenomen.

Uitkomsten analyse salarissen

Omdat de personele lasten een groot deel van de interne kosten van de provincie Utrecht uitmaken is hierop een data-analyse uitgevoerd. Hiermee is zekerheid verkregen ten aanzien van juiste bruto-nettodorekening van de salarissen en de juiste inrichting van percentages sociale lasten/volledigheid af te dragen sociale lasten en loonheffing. Wij hebben op basis van de data-analyse enkele kleine afwijkingen geconstateerd. Dit levert geen materiële afwijkingen op voor de jaarrekeningcontrole 2020. Wij adviseren ook de kleine afwijkingen intern nader te onderzoeken en eventueel aanpassingen door te voeren.

- Geen bevindingen
- Bevindingen, waarbij de financiële impact onder de materialiteit ligt
- Bevindingen, waarbij de financiële impact boven de materialiteit ligt

Samenvatting

	Impact
Input voor cijferanalyse	N.V.T.
Controle bruto-netto berekening	€ 0
Rondrekening sociale lasten	€ 19.154
Aansluiting loonaangiften	€ 81.366
Nationaliteit onbekend i.c.m. afdracht loonheffingen	€ 0
Auto van de zaak i.c.m. reiskostenvergoeding	0
Verzekeringsplicht zorgverzekeringswet	61
Verstrekking aanvulling loonuitkering i.c.m. uitdiensttreding	0
Nederlandse nationaliteit en alleen belastingplichtig of alleen premieplichtig	€ 0

 Aanbiedingsbrief Kernboodschappen Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

 Uw speerpunten Interne beheersing Ontwikkelingen

Bijlagen

Bevindingen ten aanzien van het voldoen aan de Europese aanbestedingsrichtlijnen, interne beheersing verder te verbeteren

Onrechtmatigheden geconstateerd uit interne controles (2^e en 3^e lijn)

De provincie Utrecht heeft een interne controle (2^e en 3^e lijn) uitgevoerd op de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen, daarnaast hebben wij zelf een steekproef gedaan op basis van de spend(uitgaven)analyse 2020.

De uitkomsten van de interne controles hebben wij meegenomen in onze werkzaamheden.

Uit de interne controles zijn zowel onrechtmatigheden als onzekerheden gebleken. De totale onrechtmatigheid voor het jaar 2020 komt uit op een totaal van €2,47 miljoen (2019: €608.000). Dit betreft voor een aantal dossiers een uit 2018 of 2019 doorlopend contract. Wij hebben geen aanvullende onrechtmatigheden of onzekerheden geconstateerd uit onze eigen steekproef.

Er zijn daarbij uit interne controles en uit onze controle enkele afwijkingen geconstateerd van de nationale Aanbestedingswet. Bevindingen in het kader van de nationale Aanbestedingswet leiden niet tot een onrechtmatigheidsfout die meeweegt in ons oordeel.

Aandacht gevraagd voor interne beheersing, zichtbare verbeteringen in controles achteraf

In 2020 zien wij dat gedurende het jaar specifieke interne controles zijn uitgevoerd om achteraf vast te stellen of voldaan is aan de aanbestedingsrichtlijnen en het interne inkoopbeleid. Hiertoe is tot en met het vierde kwartaal van 2020 een uitgebreide spendanalyse (inclusief toetsing op naleving regelgeving) uitgevoerd. Hiermee zijn ook eventuele bevindingen en onzekerheden voor rechtmatig handelen tussentijds inzichtelijk gemaakt.

Voor diverse specifieke dossiers is daarnaast een afzonderlijk memo opgesteld waarbij ook vanuit juridisch perspectief is getoetst op naleving van wet- en regelgeving. Het is positief dat deze stappen zijn gezet en dat hier ook verdere verbeteringen zijn doorgevoerd ten opzichte van 2019 toen gestart is met het opstellen van interne memo's. Mede richting de introductie van de rechtmatigheidsverantwoording over 2021 is dit een belangrijke stap.

Desondanks zien wij dat de interne beheersing in het primaire proces (dus bij het aangaan van de verplichtingen) moet worden aangescherpt. Uit de interne controles, maar ook uit onze controle, blijken diverse afwijkingen van de regelgeving. Soms is ten onrechte een verkeerde wijze van aanbesteden gekozen. In een aantal gevallen zijn in het proces niet de juiste stappen gevolgd (bijvoorbeeld het goed documenteren dat een marktconsultatie is gedaan of het zichtbaar uitvoeren van een aantal juridische stappen). Hierbij speelt het tijdig inschakelen van de afdeling Inkoop en interne c.q. externe juristen een cruciale rol. Het verder investeren in bewustwording van de formele regelgeving is hierbij ook van belang. Wij adviseren het college hier verdere acties op te ondernemen.

Uit onze deelwaarneming is een dossier gebleken waarvoor afspraken inzake de opdrachtverlening mondeling zijn gemaakt. Achteraf is er geen aparte vastlegging gemaakt van de overwegingen en gemaakte afspraken. Op basis van de beschikbare informatie hebben wij verder geen onrechtmatigheden geconstateerd. Wij bevelen aan om dergelijke mondelinge afspraken altijd schriftelijk vast te leggen, zodat er achteraf geen onduidelijkheden ontstaan over de gevolgde aanbestedingsprocedure en de gemaakte afspraken.

Daarnaast zijn twee dossiers geconstateerd waarbij in eerste instantie is afgeweken van de mandaatregeling. Dit is uiteindelijk alsnog door de juiste medewerker formeel geautoriseerd. Hiermee is dit voor de jaarrekeningcontrole rechtmatig.

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken**
 - Effecten Covid-19
 - Ruimtelijk domein
 - Provinciale projecten
 - Getrouwheid
 - Rechtmatigheid**
 - Informatiewaarde
 - Fraude/wet- en regelgeving
 - Financiële positie
- Uw speerpunten
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen

Begrotingsrechtmatigheid 2020

Een onderdeel van onze rechtmatigheidscontrole betreft de naleving van het budgetrecht van de Staten. Is op programma- of kredietniveau niet meer besteed dan waar u als Staten toe besloten hebt? Overschrijdingen zijn in sommige gevallen onrechtmatig.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2020 heeft provincie Utrecht geconstateerd dat de gepresenteerde saldi in de kolom 'Bijgestelde begroting 2020' niet overeenkomen met de samenvattende tabel die aan de Provinciale Staten is gepresenteerd in de Slotwijziging 2020. De verschillen zijn toegelicht in de jaarrekening en betreffen de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2019 en een verschuiving in de presentatie van de decentralisatie-uitkeringen.

Wij kunnen instemmen met de huidige verwerking in de jaarrekening, mede gezien de toelichting die is opgenomen op de doorgevoerde aanpassingen. Onderstaand zijn de materiële overschrijdingen (> €250.000) van de programma's c.q. de kredieten weergegeven, inclusief een toelichting op het oordeel inzake begrotingsrechtmatigheid.

Onderstaand hebben wij de overschrijdingen opgenomen en weergegeven of deze wel of niet meewegen in ons oordeel bij de jaarrekening.

Programma/krediet	Lasten werkelijk (x €1.000)	Overschrijding ten opzichte van begroting (na wijziging)/krediet (x €1.000)	Telt overschrijding mee voor het oordeel?	Toelichting
Ruimtelijke ontwikkeling 'zorgdragen aantrekkelijke steden en dorpen'	10.791	722	Nee	Overschrijding wordt veroorzaakt doordat een verstrekte subsidie met betrekking tot Vitale Wijken volledig ten laste van boekjaar 2020 is verantwoord, terwijl in de begroting rekening was gehouden met lastneming over meerdere jaren. Dit is pas bij het opmaken van de jaarrekening geconstateerd en is op basis van het BBV verwerkt. Hierdoor geen onrechtmatigheid in onze controle.
Software: bestuurlijke besluitvorming	282	282	Ja	Overschrijding is formeel onrechtmatig, aangezien hiertoe geen krediet is opgesteld. De Staten zijn hierover wel geïnformeerd begin 2021.
Fietsbrug Nigtevecht	12.691	472	Nee	Door hogere eisen van Rijkswaterstaat aan de aanvaarbeveiliging zijn extra kosten gemaakt. Over de extra kosten vindt nog overleg plaats met de provincie Noord-Holland en RWS. Gezien deze achtergrond merken we dit niet aan als onrechtmatigheid.

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

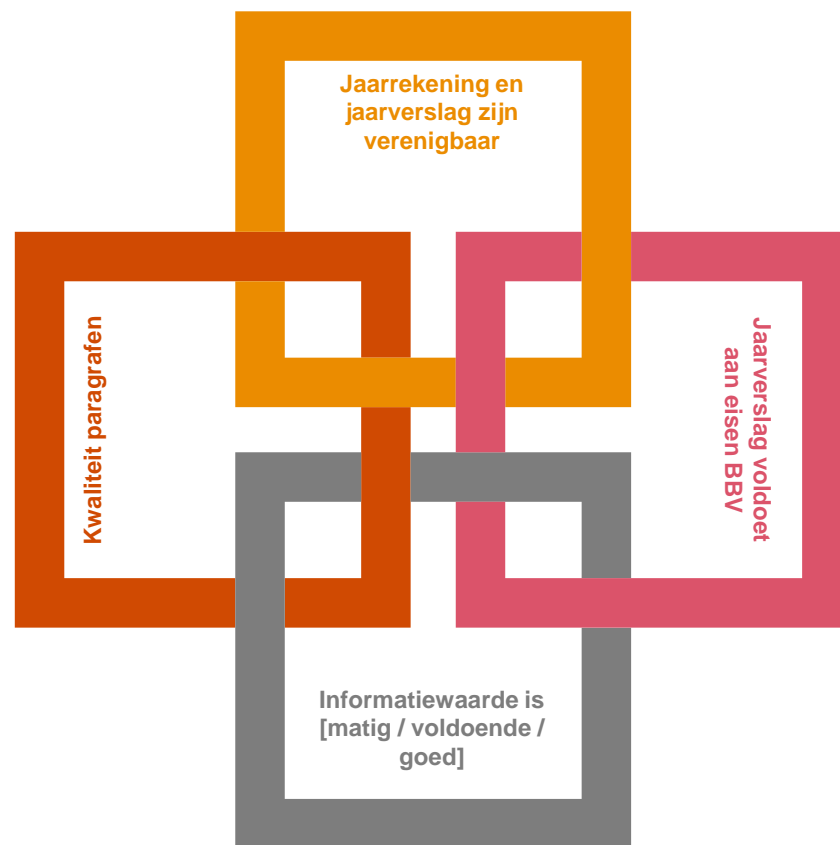
Uw speerpunten

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Bijlagen

De kwaliteit van uw jaarverslag is voldoende

Jaarrekening en jaarverslag zijn verenigbaar

Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn.

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan het BBV.

Kwaliteit paragrafen is verbeterd

Wij hebben vastgesteld dat alle verplichte informatie in de paragrafen is opgenomen. Daarnaast hebben wij de informatiewaarde van de paragrafen beoordeeld. In de paragrafen wordt veel informatie geboden. De leesbaarheid is daarbij vergroot. Zo is de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing duidelijk leesbaar en zijn de risico's concreet weergegeven.

Informatiewaarde is goed

In 2020 is de kwaliteit van het jaarverslag verder toegenomen. Er is flink geïnvesteerd in doorontwikkeling van de informatiewaarde. Er is meer gewerkt met infographics. Daarnaast is per programma een overzicht opgenomen met indicatoren in één opslag en wordt bij de meerjarendoelen voor het beoogd resultaat 2020 met een stoplicht weergegeven wat de status is. De leesbaarheid van het jaarverslag is hiermee positief verbeterd. Aandachtspunt is nog wel de omvang van de jaarstukken. Hierin kan nog winst worden behaald door bijvoorbeeld teksten compacter te schrijven.

 Aanbiedingsbrief Kernboodschappen Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

 Uw speerpunten Interne beheersing Ontwikkelingen

Bijlagen

Fraude, omkoping en corruptie en naleving van wet- en regelgeving

Wat u moet weten over fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en opsporen van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving berust zowel bij het college van de provincie als het management. In deze [video](#) gaan we in op deze verantwoordelijkheden (gericht op onze brede klantengroep, maar zeker ook toepasbaar voor uw provincie).

Als uw accountant is het onze verantwoordelijkheid om onze controle te plannen en uit te voeren om redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening als geheel geen materiële onjuistheden bevat, of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten, rekening houdend met het van toepassing zijnde wettelijke en regelgevende kader. Door de inherente beperkingen van een controle is het risico onvermijdelijk dat sommige materiële onjuistheden in de jaarrekening onopgemerkt blijven.

Onze evaluatie van interne beheersing met betrekking tot frauderisico's

We hebben de beoordeling door het college en het management van de frauderisico's en de risico's in verband met het niet naleven van wet- en regelgeving geëvalueerd. Onze observaties worden op de [volgende slide](#) nader toegelicht.

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben wij de interne controleomgeving rond de preventie en opsporing van fraude en het naleven van wet- en regelgeving beoordeeld. Aangezien het voorkomen en opsporen van fraude de primaire verantwoordelijkheid is van het college c.q. het management en degenen die belast zijn met governance (de Staten), verwachten wij dat er een bepaald minimaal niveau van interne controle is, rekening houdend met de omvang en de complexiteit van de organisatie en haar activiteiten.

Op basis van onze frauderisicobeoordeling hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- We hebben een risicoanalyse per proces uitgevoerd, waarin de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid zijn afgezet tegen de kans en de impact.
- We hebben het frauderisico besproken met de financiële auditcommissie, het college, de directie en de eenheid Concerncontrol.
- We hebben beoordeeld of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding gaven tot een verhoogd risico en waar relevant daarop werkzaamheden verricht.
- We hebben beoordeeld of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties.
- Wij hebben ongebruikelijke boekingen (boekingen buiten het normale proces om) in uw administratie gecontroleerd.
- Jaarlijks wordt in het kader van onvoorspelbaarheid een proces of transactie nader geanalyseerd. Voor 2020 hebben we de voorraad ten behoeve van het onderhoud van de trams laten bevestigen door een externe partij die de voorraad in beheer heeft.
- Daarnaast hebben wij in onze deelwaarneming op de inkopen de aanbestedingen onder de Europese aanbestedingsgrens nader getoetst op de zichtbare aanwezigheid van functiescheiding.

Tijdens de controle van de jaarrekening 2020 zijn geen aanwijzingen van fraude onder onze aandacht gekomen.

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Effecten Covid-19

Ruimtelijk domein

Provinciale projecten

Getrouwheid

Rechtmatigheid

Informatiewaarde

Fraude/wet- en regelgeving

Financiële positie

Uw speerpunten

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Bijlagen

Fraude, omkoping en corruptie en naleving van wet- en regelgeving (vervolg)

Beheersing fraude en integriteit zijn in ontwikkeling binnen de provincie Utrecht

In het accountantsverslag van 2019 is uitgebreid stilgestaan bij de bevindingen uit voorgaande jaren en de ontwikkelingen die de provincie Utrecht in gang heeft gezet om de beheersing rondom fraude en integriteit te verbeteren. Gedurende de controle van 2020 hebben wij gezien dat de provincie hier verdere stappen in heeft gezet. We zien dat er meer bewustwording is rondom het thema fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik. Naast de positieve ontwikkelingen zien wij nog verbetermogelijkheden en aanpassingen die nog afgerond moeten worden.

De provincie Utrecht werkt aan een frauderesponsplan. Dit plan moet nog verder uitgewerkt worden om effectief deel uit te gaan maken van de beheersing omtrent fraude en integriteit. Belangrijke onderdelen hierbij zijn:

- Waar vindt de registratie plaats van eventuele meldingen en documentatie van de opvolging? Het is raadzaam dit centraal in te richten om te waarborgen dat alle meldingen worden opgevolgd (met voldoende diepgang) en dat meldingen tijdig worden opgevolgd. Het centraal inrichten van de meldingen kan ook bijdragen aan duidelijke meldroutes.
- Wie zijn er betrokken in de opvolging en de advisering hierbij? Momenteel is nog sprake van verschillende escalatielijnen, waardoor het risico bestaat dat meldingen mogelijk niet, niet tijdig of niet op het juiste niveau worden opgevolgd. Wij vinden het bijvoorbeeld belangrijk dat de concerncontroller altijd vanuit een adviserende rol betrokken is. Dit om ook te waarborgen dat een eventuele melding met voldoende diepgang wordt opgevolgd. Dit is nu nog niet altijd het geval. Het verder formaliseren van de interne communicatie en advieslijnen is van belang. Ook de (tijdige) communicatie naar de accountant is dan beter gegarandeerd.

- Een ander aandachtspunt is de actualisatie van het beleid ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik ('M&O-beleid'). Het huidige beleid dateert uit 2006 en is hiermee verouderd. Met de toenemende digitalisering, mede als gevolg van Covid-19, veranderen ook de aandachtspunten voor misbruik en oneigenlijk gebruik. De organisatie zal in 2021 het M&O-beleid actualiseren. Hierbij adviseren wij om het M&O-beleid periodiek te blijven actualiseren, mede gezien het belang van een actueel beleid.

Ter verbetering van de beheersing ten aanzien van fraude en integriteit heeft de provincie Utrecht per 1 april 2021 een coördinator integriteitsbeleid aangesteld. De nieuwe coördinator integriteitsbeleid is samen met het management verantwoordelijk voor het actualiseren van het integriteitsbeleid, het periodiek onderzoek uitvoeren naar risico's voor fraude, het vernieuwen van de interne gedragscode, het opstellen van beleid voor het omgaan met vertrouwelijke informatie en integriteit een integraal deel uit laten maken van het personeelsbeleid. Wij zien dit als een belangrijke stap richting een goede beheersing van fraude en integriteit binnen de organisatie.

Daarnaast is de provincie gestart met een analyse van de kwetsbare functies. Deze analyse moet duidelijk maken welke functies de grootste risico's ten aanzien van fraude en integriteit in zich hebben. Deze analyse gaat helpen om adequaat op deze risico's in te spelen en de beheersing hierop aan te passen. Er is een eerste stap gemaakt met deze analyse, echter, deze zal de komende periode nog nader uitgewerkt moeten worden.

Aandachtspunten bij naleving van aanbestedingsrichtlijnen (NOCLAR)

Tijdens de controle van de jaarrekening 2020 zijn bevindingen gebleken bij de naleving van aanbestedingsrichtlijnen. Dit hebben wij gerapporteerd bij het [onderdeel rechtmatigheid](#).

Een stabiele financiële positie; in kadernota 2022 wordt u geïnformeerd over het beeld voor de komende jaren

De financiële positie is op basis van de jaarrekening 2020 goed

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de op basis van het BBV verplichte financiële kengetallen weergegeven. Uit de beoordeling van deze kengetallen blijkt dat de financiële positie van de provincie stabiel is.

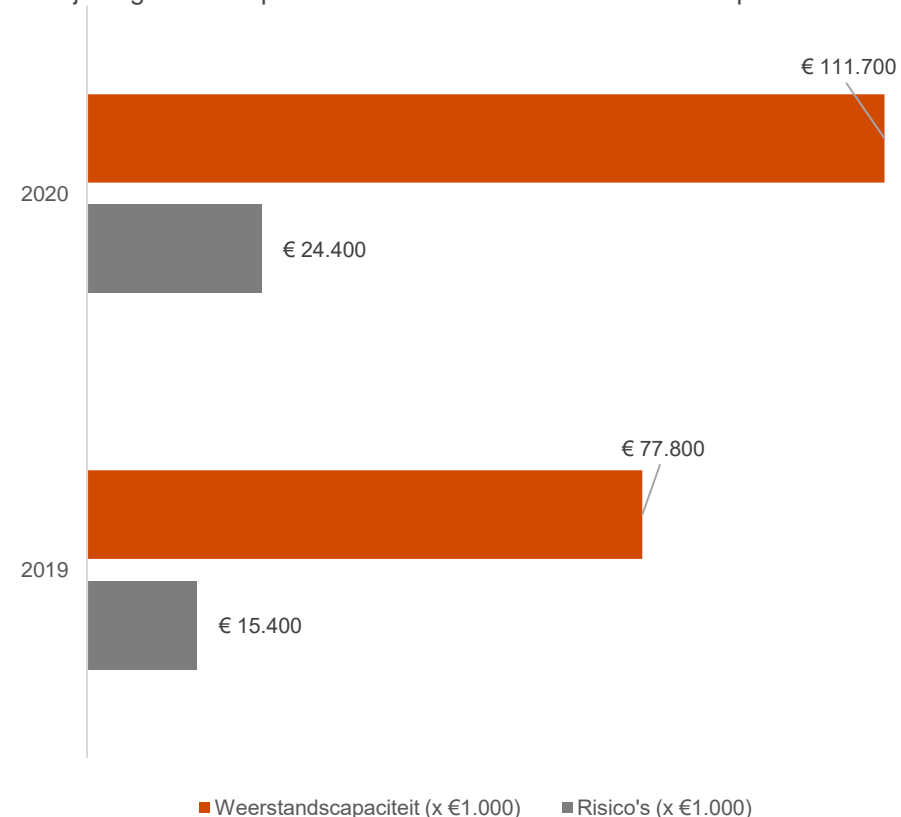
De solvabiliteit blijft hoog met 62%, dit mede door de omvangrijke reserves die de provincie heeft. Ook de schuldquote blijft ruim binnen de normen. De structurele exploitatieruimte is afgenomen van 15% naar 9%. Deze beweging ligt in lijn met hetgeen in de begroting 2021 aan u is gepresenteerd. Over 2021 wordt nog een positief financieel resultaat verwacht, maar in 2022 slaat dit (op basis van de primaire begroting 2021) om naar een verwacht tekort. Voor 2023 en 2024 wordt wel weer een financieel overschot verwacht. Het college gaat in 2022 kijken naar plannen voor bijsturing. In de kadernota 2022 wordt u nader geïnformeerd over deze plannen om de organisatie meer wendbaar en robuuster te maken en over de financiële gevolgen die hieraan verbonden zijn.

Het weerstandsvermogen ligt in lijn met 2019

De ratio weerstandsvermogen is in 2020 licht gedaald (van 2,0 in 2019 naar 1,9 per eind 2020). Op basis van de gestelde normen wordt hiermee de reserve weerstandsvermogen ingeschat als 'gezond'.

De benodigde weerstandscapaciteit (kwantificering van de risico's) is hierbij wel behoorlijk gestegen. Nominaal zijn de risico's gestegen van €115,7 miljoen in 2019 naar €146 miljoen over 2020. Dit door o.a. het nieuwe risico inzake het terugvallen van reizigersopbrengsten OV en de toename van het risicobedrag voor het garantiefonds Energie. De provincie werkt hierbij met een Monte Carlo-analyse om het effect op een statistische wijze te berekenen (aangezien niet alle risico's – tegelijk – zullen optreden).

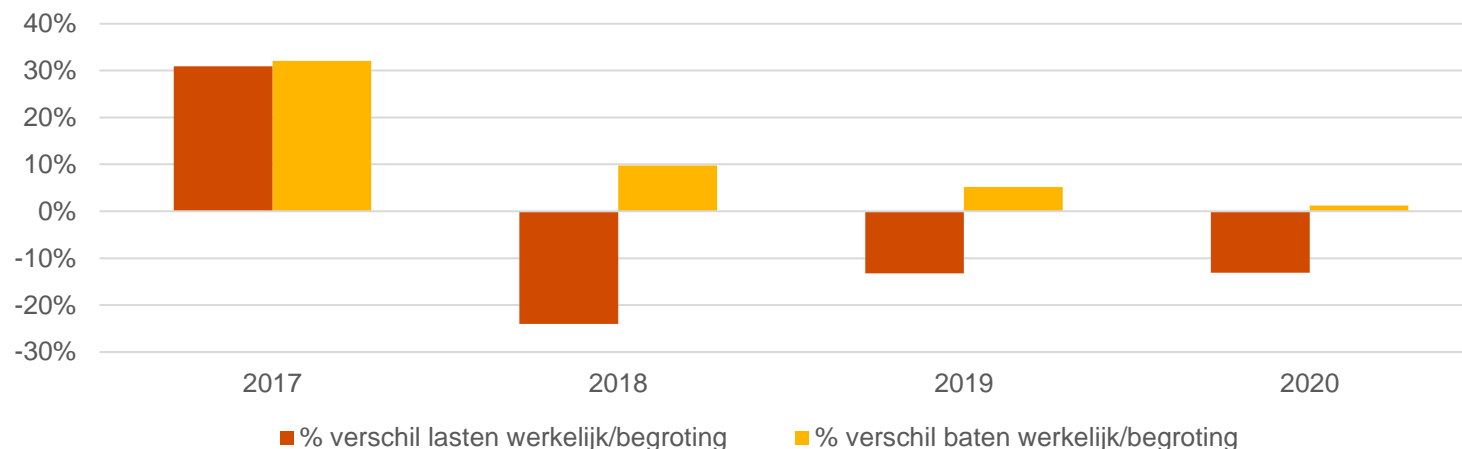
Op basis hiervan resteert een benodigde weerstandscapaciteit van €24,4 miljoen (2019: €15,4 miljoen). Onderstaand is deze ontwikkeling grafisch weergegeven, waarbij de risico's zijn uitgezet ten opzichte van de incidentele weerstandscapaciteit.

- ☰ Aanbiedingsbrief
- ⓘ Kernboodschappen
- ☰ **Jaarstukken**
 - Effecten Covid-19
 - Ruimtelijk domein
 - Provinciale projecten
 - Getrouwheid
 - Rechtmatigheid
 - Informatiewaarde
 - Fraude/wet- en regelgeving
- Financiële positie**

- ☆ Uw speerpunten
- ↔ Interne beheersing
- 📈 Ontwikkelingen

De begrote baten liggen in lijn met de begroting; op lasten ruim 13% onderbesteding

In 2020 komt het gerealiseerde resultaat voor mutaties reserves op €12,1 miljoen negatief, initieel begroot was €62,5 miljoen negatief en in de begroting na wijziging was dit €87,3 miljoen negatief.

Per saldo is er in 2020 circa €36 miljoen onttrokken aan de reserves. Hierdoor komt het rekeningresultaat uiteindelijk uit op €24,2 miljoen positief (begroot circa €7 miljoen).

Met name aan de kostenkant blijkt dat er behoorlijke verschillen zijn tussen de begroting (na wijziging) en de werkelijke realisatie. Hierin speelt mee dat 2020 een bijzonder jaar was met de gevolgen van Covid-19.

De voorspelbaarheid werd hierdoor bemoeilijkt. Wel is het belangrijk om het voorspellend vermogen in de organisatie te vergroten. Onderdeel van het traject versterken van de financiële functie is o.a. het verbeteren van de interne informatie, maar ook het vergroten van de financiële bewustwording in de organisatie (bij de primaire afdelingen).

 Aanbiedingsbrief Kernboodschappen Jaarstukken Uw speerpunten Interne beheersing Ontwikkelingen

Speerpunten van de Provinciale Staten

In onze natuurlijke adviesrol dragen wij bij aan het verder versterken van de kaderstellende en controlerende rol van de Staten/FAC. U hebt ons voor 2020 twee speerpunten meegegeven voor de controle. Zie onderstaand voor de uitwerkingen van de speerpunten van 2020:

Hoe is (het proces van) de projectbeheersing ingericht van infrastructurele projecten?

Kaderstelling projectbeheersing is onderhanden

Binnen de provincie Utrecht worden financiële projectcontrol- en projectadministratiewerkzaamheden zeer divers uitgevoerd. Er zijn verschillende soorten projecten, bijvoorbeeld investeringsprojecten zoals bij wegen en openbaar vervoer, maar ook uitvoeringsprojecten die via de exploitatie worden afgewikkeld. De kosten van de investeringsprojecten worden geactiveerd op de balans en hierop wordt afgeschreven. Er is nog geen provinciebreed kader voor het projectmatig werken voor de verschillende soorten projecten. Ook ontbreekt een uniform kader voor projectcontrol en de inrichting van de financiële administratie voor projecten. In het kader van het programma 'verbeteren financiële functie (VFF)' is besluitvorming aan het CMT voorgesteld om het programma VFF de opdracht te geven om een nota financiële projectcontrol en projectadministratie op te stellen die na afronding provinciebreed zal worden toegepast.

Voor de infrastructurele projecten wordt op dit moment een nieuwe Utrechtse ramingsmethodiek opgesteld waarin de kostenbeheersing conform de SSK-methodiek (Standaard Systematiek Kostenramingen) een plek krijgt, evenals de beheersing van risico's en kredieten en de rapportages aan de Staten. Dit is gekoppeld aan de nieuwe nota investeren. Ook wordt een managementhandboek projectbeheersing geschreven als kader voor risicomanagement en (kwaliteits)borging. Hierbij zal sprake zijn van toetsing bij faseovergangen in het project. Binnen mobiliteit wordt gewerkt met onderlinge kwaliteitsbewaking en toetsing op zowel de voortgang als het budget. De Utrechtse ramingsmethodiek is verplicht voor grote en complexe projecten.

Zowel de ramingsmethodiek als het projectbeheersingsdeel moeten dus nog verder worden uitgewerkt. Grote projecten hebben op dit moment een risicodossier, maar deze dossiers kennen nog geen uniforme inrichting en ook de relatie met Naris moet nog verder worden onderzocht. Daarnaast verschillen vorm en inhoud van de gehanteerde projectrapportages, en de daarvoor gebruikte hulpmiddelen (vaak Excel). Dit is voor een deel afhankelijk van de persoonlijke kennis en ervaring van de projectmedewerker.

Onze adviezen:

- Stevig blijven inzetten op uniformering van kaderstelling, uitvoering en dossiervoering projectcontrol/-beheersing.
- Expliciet rapporteren over de leerpunten van de afgelopen jaren (uit interne en externe audits) en deze betrekken in de verdere doorontwikkeling.
- Inrichten van een periodieke verbijzonderde interne controle (bijvoorbeeld vanuit Concerncontrol) om te toetsen in hoeverre de uniforme werkwijze in de praktijk ook daadwerkelijk wordt gevolgd (inclusief adviezen).
- Zie ook onze aanbevelingen inzake de beheersing van de provinciale investeringen ([materiële vaste activa](#))

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken
- Uw speerpunten
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen

Speerpunten van de Provinciale Staten

Hoe is (het proces van) de projectbeheersing van infrastructurele projecten ingericht? (vervolg)

Investeringskrediet bij overgang ontwerpfase naar voorbereidingsfase

Op dit moment vindt voor ieder mobiliteitsproject de initiële kredietaanvraag plaats bij de overgang van de ontwerpfase naar de voorbereidingsfase. Voor projecten > €10 miljoen wordt de SSK-ramingsmethodiek gehanteerd. In de SSK-raming is er bij deze grote en complexe projecten dan nog sprake van een normpercentage voor de risico's. In deze voorlopige raming worden onzekerheden expliciet gemodelleerd en statistisch worden prijs- en hoeveelheidsrisico's verwerkt in het ramingsbedrag. De in de raming meegenomen bijzondere gebeurtenissen omvatten echter niet alle mogelijke tegenvallers. Dit aandeel niet-voorspelde bijzondere gebeurtenissen wordt wel aangeduid als 'onvoorzien-onvoorzien' en zal via een opslagpercentage worden berekend afhankelijk van de fase van het project. Voor complexe projecten wordt in de nieuwe systematiek overwogen om de Staten ook expliciet mee te nemen na afronding van het definitieve ontwerp (voorbereidingsfase) omdat herziening van het krediet dan logischerwijs (door verdere concretisering) plaatsvindt.

Fase	Dekking	Raming	Norm Risico-%	Nader te detaileren
Initiatiefase	Verkenningenbudget	Indicatief op basis van ervaring	30%	n.v.t.
Definitiefase	Verkenningenbudget	Indicatief op basis van ervaring (format SSK)	25%	n.v.t.
Ontwerpfase	Verkenningenbudget	SSK-raming	15%	max. 10%
Vorbereidingsfase	Krediet	SSK-raming (Contract)	10%	max. 5%
Uitvoeringsfase	Krediet	geen (control op het budget/krediet)		
Decharge	Krediet	geen (control op het budget/krediet)		

Voor de initiatief-, definitie- en ontwerpfase van een project wordt geen krediet opgesteld. Dit is de zogenaamde studiefase in het Meerjaren Investeringsplan ('MIP'). Voor die projecten wordt bij de prognose een indicatief bedrag opgenomen van de raming; er is immers nog sprake van een groter aandeel onzekerheden. Bij de vaststelling van het MIP worden projecten in de begroting opgenomen waarvoor krediet wordt verstrekt voor het nieuwe begrotingsjaar.

De voortgangsrapportage van mobiliteitsprojecten aan de Staten is nu zonder specifieke vraagstelling beperkt

In het MIP wordt kort de stand van zaken beschreven van de diverse projecten in zowel de studie- als de uitvoeringsfase. Hierbij is de prognose van het kasritme en de bijdragen derden opgenomen. Er wordt (voor de projecten in uitvoering) geen expliciete koppeling gemaakt met de voortgang, de eventuele risico's en het krediet.

Behalve als de Staten erom vragen is er geen sprake van een voortgangsrapportage (naast de reguliere planning-en-controldocumenten) naar de Staten, ongeacht de omvang of de complexiteit. Zo zijn/waren er wel rapportages over de VRT en de VTW's (Uithoflijn). Deze rapportages geven uitgebreider inzicht in de stand van zaken (planning, budget) en beschrijven de risico's. De mogelijke financiële impact van de opgenomen risico's ontbreekt echter. De risico's worden wel financieel gekwantificeerd (kans x gevolg) en afgezet tegen het risicobudget dat in de projectraming als onderdeel van het PS-krediet zit en dit wordt in de kwartaalrapportages verantwoord.

Onze adviezen:

- Bij cruciale faseovergangen bij omvangrijke en/of complexe mobiliteitsprojecten is te overwegen om de toetsing niet alleen onderling te laten uitvoeren, maar ook met toetsers van buiten (andere afdelingen of andere organisaties, zoals een gatewayreview). Bijvoorbeeld bij de overgang van verkenningsbudget naar krediet (van ontwerpfase naar voorbereidingsfase).
- Maak de overgang van voorbereidingsfase naar uitvoeringsfase goed volgbaar en controleerbaar in het krediet.
- Geef kaders mee aan het college over de invulling van de rapportering. Is het reguliere planning-en-controlproces hiervoor voldoende? Voor welke projecten eventueel wel een aparte periodieke voortgangsrapportage en met welke inhoud?

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

★ Uw speerpunten

⇌ Interne beheersing

📈 Ontwikkelingen

Speerpunten van de Staten

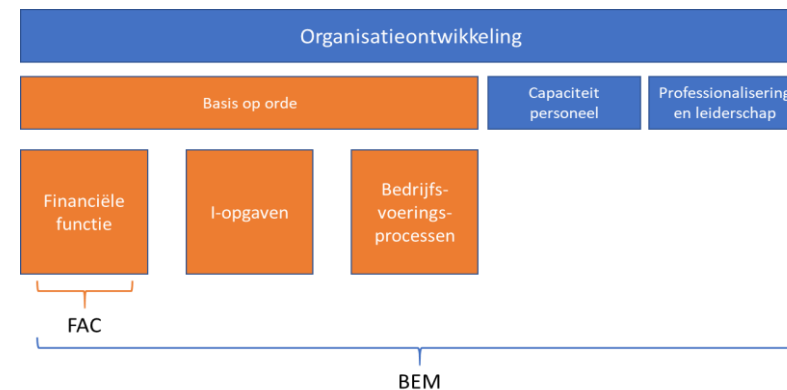
Hoe vindt de sturing en verantwoording op de brede organisatieontwikkeling plaats, inclusief de terugkoppeling naar PS

De provincie Utrecht heeft een brede ontwikkeling in de organisatie ingezet. Op basis van een breed portfolio aan maatregelen werkt de provincie Utrecht aan diverse thema's. De verandering van cultuur en gedrag is hier een belangrijk onderdeel van.

De overkoepelende organisatieontwikkeling richt zich op het versterken van het opgavegericht werken. De gewenste cultuur wordt beschreven als een professionele, daadkrachtige en wendbare organisatie die van buiten naar binnen werkt en waarin de maatschappelijke opgaven centraal staan. Elke medewerker werkt vanuit verbinding, eigenaarschap en verantwoordelijkheid en denkt en handelt voor het geheel (zie 2020BEM99).

Onderdeel van de organisatieontwikkeling zijn drie sporen: a. basis op orde, b. personele capaciteit, en c. professionalisering en persoonlijk leiderschap. Eén van de sporen is de 'basis op orde', met de focus op de beheersing van de financiële processen in de bedrijfsvoering. Onderdeel hiervan is het verbeterprogramma financiële functie, waarover elk kwartaal wordt gerapporteerd aan FAC en BEM (zie plaatje).

Vorig jaar was de onderlinge verbondenheid tussen de verschillende programma's van het spoor 'basis op orde' nog een belangrijke waarneming van onze kant. We zien dat in 2020 actief gezocht is naar de verbinding. De structuur tussen de programma's is daarbij ook duidelijker gemaakt. Er vindt regelmatig intern overleg plaats om de stand van zaken te bespreken en inzicht te houden op de onderlinge afhankelijkheden in de programma's. Bovendien hebben de programmatrekkers een dashboard ingericht om de voortgang van de programma's te monitoren. Daarnaast heeft de concerncontroller een monitor ingericht die onafhankelijk van de programma's de realisatie van aanbevelingen van de rekenkamer en de accountant volgt.

Naast de kwartaalrapportages van de drie programma's van 'basis op orde', wordt elk halfjaar de commissie BEM (mondeling) geïnformeerd over de voortgang van het geheel (zie 2020BEM207 voor de laatste Statenbrief). De uitkomsten van het MTO (medewerkerstevredenheidsonderzoek) laten zien dat er op het terrein van de gewenste waarden nog een stap te maken is. Het CMT is daarom in gesprek met elkaar om het verhaal van de organisatie (de *purpose*), de cultuur en het gewenste gedrag te versterken en te concretiseren. Het plan rondom de implementatie van de Omgevingswet wordt daarbij als inspiratiebron gezien. Juist deze overkoepelde, gedragen en gedeelde visie moet ons inziens de basis zijn van een verdere concretisering en interventieplan om op dit terrein versnelde stappen te gaan zetten. Het is aan te bevelen om hiervoor ook duidelijke te behalen doelen te benoemen en daarbij periodiek meer meetbaar te monitoren op de voortgang en het effect van interventies.

 Aanbiedingsbrief Kernboodschappen Jaarstukken Uw speerpunten **Interne beheersing** Ontwikkelingen

Kwaliteit van uw interne beheersing

Wij hebben geen nieuwe significante tekortkomingen in de interne beheersing geconstateerd.

In onze boardletter 2020 (eind maart 2021 definitief uitgebracht) hebben wij ons beeld gegeven van de interne beheersing van uw provincie. Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole hebben wij enkele nieuwe aandachtspunten in de interne beheersing geconstateerd. Deze zijn [hier](#) uitgewerkt.

Voor zover wij bevindingen hebben in de controle met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking, hebben wij die opgenomen in onze boardletter en onze rapportage interimbevindingen aan het college. Wij hebben er geen specifiek onderzoek naar gedaan. In onze boardletter hebben we gerapporteerd over de toenemende dreiging van cyberincidenten en een aantal ontwikkelingen op dit gebied bij de provincie. We hebben in de afgelopen weken aanvullend nog kennisgenomen van de resultaten van de penetratietest op de web servers, die is uitgevoerd door externe partij PQR. PQR rapporteert dat het niet mogelijk is gebleken om binnen de scope van deze penetratietest de web servers van de provincie Utrecht binnen te dringen. Echter, er zijn wel verschillende kwetsbaarheden vastgesteld. Wij onderschrijven het advies om de bevindingen op korte termijn op te volgen en de geïdentificeerde kwetsbaarheden op te lossen.

 Aanbiedingsbrief Kernboodschappen Jaarstukken Uw speerpunten **Interne beheersing** Ontwikkelingen

Enkele aandachtspunten in uw interne beheersing

Prognosekracht binnen de provincie kan verbeterd worden

Uit onze controle van de jaarrekening, maar ook uit besprekingen in de organisatie in de afgelopen periode blijkt dat met name het voorspellend vermogen kan worden verbeterd. Dit hangt samen met de ontwikkeling waarin de provincie Utrecht zit, o.a. met het versterken van de financiële functie. Aandachtspunten zijn o.a.:

- Zoals [hier](#) opgenomen kan het voorspellend vermogen ten aanzien van de lasten worden verbeterd. Er zijn aanzienlijke verschillen tussen begrote en werkelijke kosten geconstateerd.
- Intern is geconstateerd dat geïnvesteerd moet worden in de kwaliteit van de liquiditeitsprognoses en het vanuit de organisatie voorspellen van de inkomende en uitgaande geldstromen.

Met het versterken van de financiële functie wordt op onderdelen al verder geïnvesteerd, met name in het ‘financieel bewustworden’ in de organisatie. Daarbij is het belangrijk om te beoordelen in hoeverre sprake is van culturele oorzaken in de organisatie (zoals wel altijd tegenvallers melden, maar meevallers niet). Andere aandachtspunten die wij meegeven zijn:

- Het verhogen van de kwaliteit van de verplichtingenadministratie (juistheid/volledigheid).
- Het inrichten van een project om de interne sturing op kasstromen verder te professionaliseren (o.a. verbeteren liquiditeitsprognose en input uit de organisatie over de kasstromen). Hierbij is het ook belangrijk om te kijken naar de betaaltermijnen die worden gehanteerd (inclusief naleving van de wettelijke termijn van betalen van 30 dagen). Uit een aantal waarnemingen blijkt dat deze niet altijd gehaald worden. Dit heeft ook gevolgen voor de geldstromen.

Het uitvoeren van tussentijdse financiële afsluitingen inclusief het maken van goede prognoses, waarbij ook achteraf wordt gekeken naar de kwaliteit van de prognoses. Eventueel kan hier specifiek een interne audit (in 2^e of 3^e lijn) op worden ingericht.

Continuïteit financiële functie

Wij hebben bij de controle van de jaarrekening 2020 vastgesteld dat de oplevering en onderbouwing van de posities in de jaarrekening zijn verbeterd ten opzichte van vorig jaar. Dit is in belangrijke mate gerealiseerd doordat er intern binnen de provincie een review is uitgevoerd op de kwaliteit van de gegevens die zijn aangeleverd. Wel merken wij op dat belangrijke jaarrekeningendossiers zijn belegd bij een beperkt aantal personen. Hierdoor ligt de kennis en kunde van belangrijke jaarrekeningposten en processen bij een klein groepje mensen. Daarbij geldt voor een aantal van deze personen dat zij niet in dienst zijn van de provincie, maar op inhuurbasis werkzaam zijn. Door de bundeling van kennis bij een beperkt aantal personen in combinatie met het feit dat zij deels op inhuurbasis werkzaam zijn, loopt de provincie het risico dat deze kennis niet duurzaam behouden blijft.

- Wij adviseren om de financiële functie verder te versterken met vaste medewerkers en de (tijdigheid van de) review op het jaarrekeningdossier het komend jaar verder te geven. Uiteraard staat een zo goed mogelijke kwalitatieve invulling voorop.
- In aanvulling hierop adviseren wij om de rol van de verbijzonderde interne controlefunctie uit te breiden naar de gehele jaarrekening ter waarborging van de kwaliteit van de oplevering en onderbouwingen. Wij hebben bijvoorbeeld adviezen gegeven over de materiële vaste activa en de overlopende activa/passiva. Hierin kunnen de interne-controle-medewerkers (team AO/IC) ook een belangrijke rol vervullen om de kwaliteit verder te laten toenemen.

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Uw speerpunten

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Beheersing materiële vaste activa vraagt aandacht

Complexe activa-administratie zorgt voor bemoeilijkt interne beheersing

Zowel uit de controle 2018/2019 als de controle van de jaarrekening 2020 blijken belangrijke aandachtspunten op het gebied van de beheersing van de materiële vaste activa:

- De registratie en administratieve verwerking in het financiële systeem (SAP) is complex. Hierdoor zijn de provinciale projecten financieel moeilijk beheersbaar. Het waarborgen van de juiste en volledige verwerking wordt hierdoor ook bemoeilijkt. Het jaarrekeningdossier op dit onderdeel is niet tijdig opgeleverd, omdat de organisatie veel bewerkingsslagen heeft moeten verrichten en controles heeft uitgevoerd. Inmiddels wordt geïnventariseerd hoe de administratieve verwerking versimpeld kan worden (naar verwachting vooruitlopend op een vernieuwing van het financiële systeem).
- De interne aansluiting tussen activaregistratie (inclusief mutaties boekjaar) en de jaarrekening verdient aandacht. Uit de eerste oplevering van het jaarrekeningdossier bleken diverse verschillen in de aansluiting.
- Zoals in dit rapport is weergegeven bleken er ook aandachtspunten te zijn op gebied van verwerking van kredieten, aansluitingen tussen kredietoverzicht en activa-administratie en de administratieve verwerking van een bijdrage. Dit past in het beeld dat extra aandacht voor de beheersing materiële vaste activa nodig is.

Wij hebben het college gevraagd specifieke interne controles (2^e of 3^e lijn) in te richten en daarnaast te komen tot structurele maatregelen om de beheersing op dit aspect te verbeteren.

☰ Aanbiedingsbrief

ⓘ Kernboodschappen

☰ Jaarstukken

☆ Uw speerpunten

↔ Interne beheersing

📈 Ontwikkelingen

Vooruitblik

Ontwikkelingen voor uw organisatie

We hebben de belangrijke ontwikkelingen in wet- en regelgeving met de organisatie en FAC besproken. Via onze rapportages brengen wij u onze observaties en aanbevelingen over de status en de voortgang die u treft ten aanzien van deze ontwikkelingen.

 Aanbiedingsbrief Kernboodschappen Jaarstukken Uw speerpunten Interne beheersing Ontwikkelingen

Vooruitblik

Vooruitblik ontwikkelingen voor provincie Utrecht

Mogelijke acties met betrekking tot de Omgevingswet

Op 10 maart 2021 hebben Provinciale Staten de Omgevingsvisie en de interim-omgevingsverordening vastgesteld. Daarmee zijn deze documenten definitief geworden. De omgevingsvisie en de interim-omgevingsverordening treden vanaf 1 april 2021 in werking, ter voorbereiding op de nieuwe Omgevingswet die per 1 januari 2022 in werking treedt. Voor die tijd is het van belang dat ook alle processen binnen de provincie in lijn gebracht worden om de livegang per 1 januari 2022 mogelijk te maken. Landelijk is er veel aandacht voor de financiële impact van de Omgevingswet voor het bevoegde gezag en het goed werkende Digitaal Stelsel Omgevingswet ('DSO'). De organisatie is nauw aangehaakt bij de landelijke ontwikkeling van het DSO (het digitale omgevingsloket) om te zorgen dat het voor de provincie werkt.

Project versterken financiële functie in afrondende fase; goed beleggen in reguliere organisatie

De afgelopen anderhalf jaar is er in de organisatie hard gewerkt aan het project versterken financiële functie. In onze boardletter hebben wij u uitgebreid gerapporteerd over de voortgang. Inmiddels is het project in de afrondende fase. Veel onderdelen van het project zijn afgerond of er zijn initiatieven ingezet die in de komende tijd een vervolg moeten krijgen (zoals implementatie/upgrade van een nieuwe versie van het financiële systeem).

Het wordt verwacht dat het project rond de zomer 2021 formeel wordt afgerond en de resterende actiepunten worden overgebracht naar de reguliere organisatie. Wij adviseren om hierbij te zorgen voor een goede overdracht. Het is belangrijk om de verantwoordelijkheden die naar voren komen uit het project adequaat te beleggen. Daarbij hebben wij ook in overleg met de organisatie geadviseerd om te zorgen dat er intern een 'aanjaagrol' wordt ingevuld, zodat de goede initiatieven die het afgelopen jaar zijn geïmplementeerd, ook de komende jaren een goed vervolg krijgen.

Juist het doelgericht werken aan verbeteringen, maar ook het actief monitoren van de status van bepaalde actiepunten in de organisatie, zorgt ervoor dat de (financiële) beheersing structurele impulsen blijft krijgen.

Rechtmatigheidsverantwoording krijgt voldoende aandacht, structureel inrichten interne controles aandachtspunt

Hoewel de wettelijke kaders nog niet definitief zijn, moet het college over 2021 een rechtmatigheidsverantwoording afgeven, als onderdeel van de jaarstukken. In onze eerdere rapportages hebben wij geadviseerd hier alvast op voor te sorteren, omdat dit aandacht en eventuele wijzigingen vereist van uw organisatie. Het onderwerp krijgt voldoende aandacht in de organisatie. Met name vanuit de eenheid Concerncontrol wordt gekeken naar de invulling van de landelijke vereisten en de vertaling naar de Utrechtse situatie. Uw concerncontroller is hierbij actief vertegenwoordigd in de landelijke overleggen hierover. In 2020 is team AO/IC gestart met het uitvoeren van verbijzonderde interne controles in de organisatie. Daarnaast is in het afgelopen jaar gekeken hoe processen opnieuw kunnen worden ingericht, hoe interne controles in de processen kunnen worden verbeterd en hoe goede procesbeschrijvingen opgesteld kunnen worden. Dit is een belangrijke basis voor de structurele verbetering van rechtmatig werken. Wel moet over 2021 op basis van een gedegen controleaanpak met verbijzonderde interne controles worden aangetoond dat de organisatie rechtmatig heeft gehandeld, zodat het college de rechtmatigheidsverantwoording kan afgeven. Het verder uitbreiden en verbeteren van verbijzonderde interne controles, het eerder uitvoeren ervan en het structureel invullen van de verbijzonderde interne-controlefunctie zijn hierbij belangrijke speerpunten.

Wij hebben afgesproken om na het jaarrekeningproces samen met uw medewerkers te bekijken hoe dit traject vormgegeven kan worden in het resterende deel van 2021.

 Aanbiedingsbrief Kernboodschappen Jaarstukken Uw speerpunten Interne beheersing Ontwikkelingen

Vooruitblik

Jaarrekeningproces is beter verlopen, verder investeren in o.a. kennis en (verbijzonderde) interne controles

Na het moeizame jaarrekeningproces 2018/2019 hebben het college en de organisatie diverse acties opgepakt om het traject 2020 verder te verbeteren. Zo is o.a. geïnvesteerd in nieuwe medewerkers, is een start gemaakt met een tussentijdse afsluiting, zijn maatregelen genomen om het projectmanagement te verbeteren en is in 2020 het team AO/IC binnen het domein bedrijfsvoering ingericht. Daarnaast is ook ten aanzien van het SAP-system gewerkt aan structurele verbeteringen, is meer inzicht gekregen in de onderliggende data en zijn analyses eerder uitgevoerd op de data.

Het jaarrekeningproces 2020 is mede door deze maatregelen veel soepeler verlopen. Naar verwachting kunnen wij eind mei 2021 onze controleverklaring afgeven. Dit ondanks dat er in ons controleteam sprake is geweest van veel persoonlijke omstandigheden.

Ook in de onderlinge samenwerking tussen de organisatie en de accountant zijn goede stappen gezet. De investering in een goede evaluatie in september en oktober heeft geresulteerd in goede samenwerkingsafspraken en gezamenlijk projectmanagement. Met het huidige jaarrekeningproces bestaat naar onze mening een goede basis om in de controle 2021 weer een verdere versnelling aan te brengen. We hebben daarbij prettig samengewerkt. Wij willen uw medewerkers hiervoor bedanken.

Wel zijn er ook een aantal aandachtspunten ter verbetering:

- Een aantal onderdelen van het jaarrekeningdossier is te laat aangeleverd (o.a. grondexploitaties, materiële vaste activa en reservemutaties). Dit mede omdat nog interne controles uitgevoerd moesten worden, maar ook door kwetsbaarheid in een aantal rollen dan wel een te late interne aanlevering. Het is belangrijk om dit expliciet mee te nemen in de jaarrekeningplanning 2021.
- De kennis van het BBV moet (ondanks trainingen over 2020/2021) verder toenemen. Nu is de organisatie voor de specifieke kennis afhankelijk van een beperkte aantal (ingehuurde) medewerkers.
- Door de organisatie zijn voor diverse onderdelen *position papers* opgesteld ter voorbereiding op de jaarrekeningcontrole. In veel gevallen gaf dit een goede toelichting op de achtergrond van bepaalde jaarrekeningposten, maar ontbrak de echte scherppte op de verwerking van essentiële details.
- Veel verbijzonderde interne controles (door team AO/IC) zijn nu in een laat stadium uitgevoerd (logisch gezien de lange doorlooptijd van het proces 2018/2019 en de opbouw van het team AO/IC). Voor 2021 adviseren wij om de controles meer gedurende het jaar uit te voeren. Hierdoor kunnen wij ook in een eerder stadium al controles uitvoeren. Dit helpt in het meer tijdig signaleren van mogelijke aandachtspunten.

Na afloop van de jaarrekeningcontrole 2020 zullen wij wederom evalueren met de organisatie en een gezamenlijke doorkijk maken naar 2021.

- ☰ Aanbiedingsbrief
- ⓘ Kernboodschappen
- ☰ Jaarstukken
- ☆ Uw speerpunten
- ↔ Interne beheersing
- ⚡ Ontwikkelingen

Bijlagen

SiSa

WNT

Materialiteit

Communicatie

Onafhankelijkheid

Verantwoordelijkheden

Conclusie controle

Bijlagen

In de bijlagen hebben wij informatie opgenomen die wij vanuit de controlestandaarden of andere regelgeving aan u moet melden.

Geen bevindingen in de SiSa-bijlage

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2020.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden ('BADO') zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:

- €12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan €125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan €125.000 en kleiner dan of gelijk is aan €1.000.000;
- €125.000 indien de omvangsbasis groter is dan €1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. In de volgende tabel hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen conform de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2020.

Nr	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C13	Regeling Spuk ontzorgingsprogramma	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
C26	Culturele voorzieningen provincies	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
C41	Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
E1	Regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-bedrijven 2020	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
E10	Regeling specifieke uitkering snelfietsroutes	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
E12	Regeling specifieke uitkeringen N-wegen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
E17	Regeling specifieke uitkering Maas-pilots	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020–2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
E33	Incidentele specifieke uitkering MIRT 2017–2019	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

Nr	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
E38	Tijdelijke stimuleringsregeling veilig, doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
F11	Regeling specifieke uitkering MKB-deals	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
F12	Eenmalige specifieke uitkering voor de uitvoering van regionale MIT-regeling 2018–2023	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
L5B	Regiodeals (3 ^e tranche) – SiSa medeoverheden	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
L10	Regeling specifieke uitkering Impuls Veenweiden	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken
- Uw speerpunten
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen

Bijlagen

SiSa

WNT

- Materialiteit
- Communicatie
- Onafhankelijkheid
- Verantwoordelijkheden
- Conclusie controle

De bezoldiging van uw topfunctionarissen is juist verantwoord in de WNT-bijlage

Controlebevindingen WNT-verantwoording 2020

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens ('WNT') gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet zijn de griffier en de provinciesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist verantwoord in de bijlage WNT in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op: <https://www.topinkomens.nl>.

WNT wijzigt in 2021 nauwelijks

In 2021 verandert er voor de WNT nagenoeg niets ten opzichte van 2020. Wel zijn de bedragen geïndexeerd op basis van de loonontwikkeling in de sector overheid.

- De wettelijke maximale bezoldiging voor topfunctionarissen is aangepast van €201.000 in 2020 naar €209.000 in 2021.

In de verantwoording van 'Overige functionarissen (op functie) vervalt met ingang van 2021 de verplichte vermelding van de omvang van het dienstverband (van 'datum' tot 'datum').

Bijlage WNT	
	U hebt twee topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2020
	Alle topfunctionarissen zijn in loondienst. Gedurende het jaar hebben er geen wijzigingen in topfunctionarissen plaatsgevonden
	U hebt in 2020 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd

De controleverklaring bevat een paragraaf inzake overige aangelegenheden over de anticumulatiebepaling WNT

Sinds 2018 gelden specifieke WNT-regels voor de samenloop van uitvoerende topfuncties bij verschillende WNT-instellingen ('anticumulatieregeling'). Deze regeling bepaalt dat het totaal van de bezoldigingen van meerdere uitvoerende topfuncties bij meerdere WNT-rechtspersonen of WNT-instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde algemene wettelijke bezoldigingsmaximum (2020: €201.000). In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepalingen. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij de jaarrekening van provincie Utrecht in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

- ☰ Aanbiedingsbrief
- ⓘ Kernboodschappen
- ☰ Jaarstukken
- ☆ Uw speerpunten
- ↔ Interne beheersing
- 📈 Ontwikkelingen

- Bijlagen**
- SiSa
- WNT
- Materialiteit**
- Communicatie
- Onafhankelijkheid
- Verantwoordelijkheden
- Conclusie controle

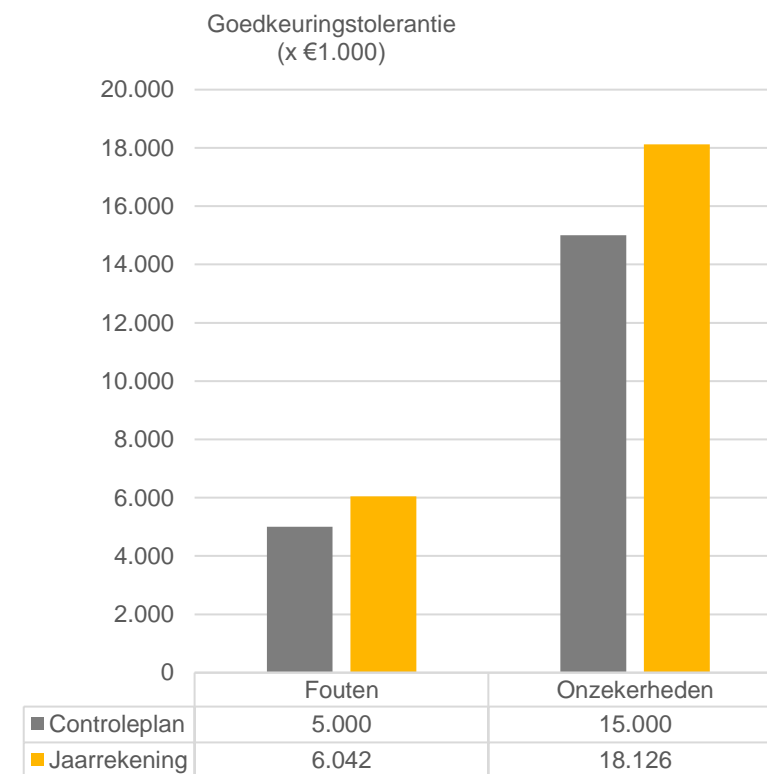
De materialiteit is gedurende de controle naar boven bijgesteld.

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip ‘materieel’ wordt toegelicht in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’ in onze controleverklaring. Afwijkingen worden als materieel beschouwd wanneer redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze, elk afzonderlijk of in totaal, gevolgen kunnen hebben voor de economische beslissingen die gebruikers op grond van de jaarrekening nemen.

In het BADO zijn de goedkeuringstoleranties bepaald die de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de provincie hanteert. De grondslag voor het bepalen van deze toleranties betreft de totale werkelijke kosten van de provincie, inclusief de toevoegingen aan de bestemmingsreserves. Materialiteit bepaalt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en het effect van vastgestelde afwijkingen op onze verklaring.

In ons auditplan hebben wij een materialiteit vastgesteld van €5,0 miljoen. Materialiteit wordt echter geactualiseerd op basis van de feitelijke financiële gegevens en wijzigingen in uw organisatie en omgeving gedurende het hele jaar. Aangezien de werkelijke lasten, inclusief dotaties aan de bestemmingsreserves, hoger zijn dan in de primaire begroting van 2020, op basis waarvan wij onze initiële materialiteit hebben berekend, heeft er op basis van de wettelijke uitgangspunten een verhoging plaatsgevonden naar €6,04 miljoen. De stijging van de materialiteit wordt vooral veroorzaakt door:

- Gevolgen Covid-19. De provincie heeft in 2020 voor €42,8 miljoen aan steunregelingen toegezegd die allemaal in de kosten zijn verantwoord. De aanvullende kosten voor Covid-19 verklaren het overgrote deel van de toegenomen kosten.

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken
- Uw speerpunten
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen

- Bijlagen**
- SiSa
- WNT
- Materialiteit

- Communicatie**
- Onafhankelijkheid
- Verantwoordelijkheden
- Conclusie controle

Update over onze communicatie met u

Als PwC vinden wij het van belang om u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle hebben gerapporteerd. Deze hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie op grond van controlestandaarden	Auditplan	Rapportage interim-bevindingen	Accountantsverslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant.	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van PwC	●		●
De zaken die zijn aangemerkt als kernpunten van de controle	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet-gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de provincie			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's	●		●

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken
- Uw speerpunten
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen

Bijlagen

- SiSa
- WNT
- Materialiteit
- Communicatie

Onafhankelijkheid

- Verantwoordelijkheden
- Conclusie controle

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Wij hebben geen opdrachten uitgevoerd die onze onafhankelijkheid bedreigen

Wij hebben onze naleving van externe normen, ons wereldwijde onafhankelijkheidsbeleid en het onafhankelijkheidsbeleid van de provincie Utrecht met betrekking tot onze dienstverlening in 2020 bewaakt en bevestigen dat wij aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Gedurende het jaar hebben wij de volgende extra opdrachten verricht op verzoek van de Staten:

- vragen beantwoord over project Maarsbergen;
- presentatie over wijzigingen BBV met betrekking tot materiële vaste activa.

Wij hebben ook de volgende extra opdrachten verricht op verzoek van het college:

- ondersteuning bij analyse van ICT-kostenbeheersing in de organisatie;
- juridische advisering inzake samenwerking toerismeorganisaties.

Overzicht van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college en de Staten voor de jaarrekening

Het college is verantwoordelijk voor:

- het opstellen en getrouw weergeven van de financiële positie in de jaarrekening in overeenstemming met het BBV;
- rechtmatige totstandkoming van baten en lasten en balansmutaties; en voor
- interne beheersingsmaatregelen die het college noodzakelijk acht om een jaarrekening te kunnen opstellen en rechtmatige totstandkoming van transactie mogelijk te maken, zonder afwijkingen van materieel belang door fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college afwegen of de financiële positie voldoende is om de provincie in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

De Staten zijn verantwoordelijk voor het toezicht op het proces van de financiële verslaggeving door de provincie.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het plannen en uitvoeren van een controleopdracht op een manier die ons in staat stelt om voldoende en passende controle-informatie te krijgen voor de onderbouwing van ons oordeel.

Onze doelstellingen zijn het krijgen van redelijke zekerheid of de jaarrekening als geheel geen onjuistheden van materieel belang bevat of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten, en het afgeven van een controleverklaring waarin onze verklaring is opgenomen.

Voor een gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden verwijzen wij u naar de bijlage bij onze controleverklaring.

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken
- Uw speerpunten
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen

Bijlagen

SiSa

WNT

Materialiteit

Communicatie

Onafhankelijkheid

Verantwoordelijkheden

Conclusie controle

Overzicht van verantwoordelijkheden met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheden van het management en het college

Deze bestaan uit:

- het identificeren en monitoren van de wet- en regelgeving die van toepassing is op de provincie en zorgen voor volledigheid ervan;
- het uitvoeren van een risicobeoordeling die expliciet het risico op fraude omvat, door een analyse van prikkels en druk, kansen, en gedrag en rationalisatie, en het risico van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het opstellen en uitvoeren van programma's en beheersingsmaatregelen ter preventie, ontmoediging en opsporing van fraude (fraudebestrijdingsprogramma's) en niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het waarborgen dat de cultuur en de omgeving van de provincie integer zijn en ethisch gedrag bevorderen;
- ervoor zorgen dat de activiteiten van de provincie worden uitgevoerd conform de bepalingen van wet- en regelgeving, inclusief het voldoen aan de wet- en regelgeving waarin de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening wordt geregeld;
- het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van het management wordt gebracht.

De verantwoordelijkheden van degenen die zijn belast met toezicht (de Staten)

Deze bestaan uit:

- het versterken van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag door middel van actief toezicht;
- het beoordelen van de vaststelling van frauderisico's door het management en het college en niet-naleving van wet- en regelgeving, het nemen van passende maatregelen en het zorgen voor een juiste *tone at the top*;
- het waarborgen dat het seniormanagement en het college passende maatregelen nemen om fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te ontmoedigen en te voorkomen, voor een betere bescherming van medewerkers en andere belanghebbenden;
- het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van de Staten wordt gebracht.
- het aannemen van een kritische houding ten opzichte van het college op het gebied van niet-gebruikelijke transacties met verbonden partijen.

 Aanbiedingsbrief Kernboodschappen Jaarstukken Uw speerpunten Interne beheersing Ontwikkelingen

Bijlagen

SiSa

WNT

Materialiteit

Communicatie

Onafhankelijkheid

Verantwoordelijkheden

Conclusie controle

Onze doelstellingen met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheid van de accountant

Deze bestaat uit:

- Onze verantwoordelijkheid is het plannen en uitvoeren van een controleopdracht op een manier die ons in staat stelt om voldoende en passende controle-informatie te krijgen die een basis voor onze verklaring biedt. Onze doelstellingen zijn het krijgen van redelijke zekerheid of de jaarrekening als geheel geen onjuistheden van materieel belang bevat of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten, en het afgeven van een controleverklaring waarin onze verklaring is opgenomen. Redelijke zekerheid betekent een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor wij mogelijk niet alle materiële onjuistheden ontdekken. Onjuistheden kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten. Zij worden als materieel beschouwd wanneer redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze, elk afzonderlijk of in totaal, gevolgen kunnen hebben voor de economische beslissingen die gebruikers op grond van de jaarrekening nemen.
- Materialiteit heeft gevolgen voor de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van vastgestelde onjuistheden op onze verklaring.
- het plannen en uitvoeren van de controle om een redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat, hetzij door fraude of door fouten.
- het beoordelen of de programma's en de interne beheersingsmaatregelen van de provincie, waarmee geïdentificeerde risico's van materiële fouten als gevolg van fraude en van niet-naleving van wet- en regelgeving worden aangepakt, op de juiste wijze zijn opgezet en worden uitgevoerd;

- het evalueren van het proces dat het management en het college hanteren voor het beoordelen van de doeltreffendheid van de programma's en interne beheersingsmaatregelen in verband met fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Voor een gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden verwijzen wij u naar de bijlage bij onze controleverklaring.

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken
- Uw speerpunten
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen

- Bijlagen**
- SiSa
- WNT
- Materialiteit
- Communicatie
- Onafhankelijkheid
- Verantwoordelijkheden

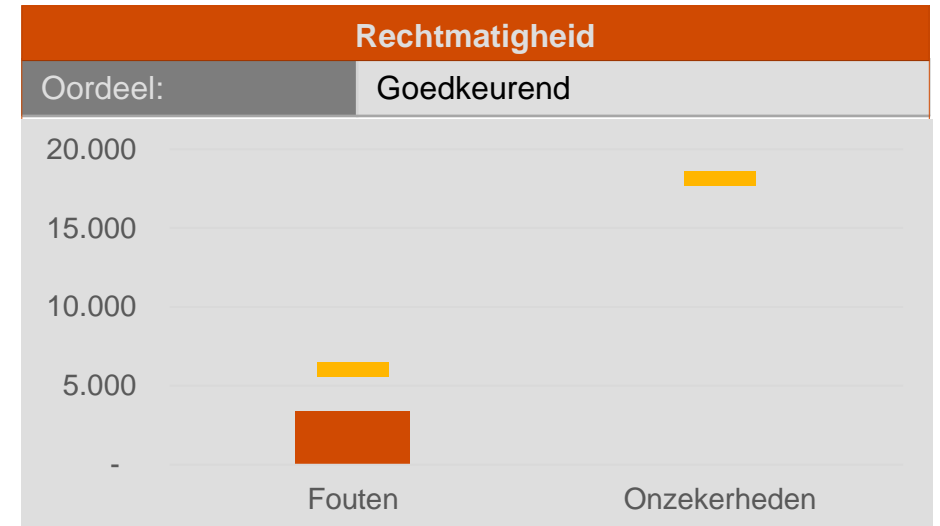
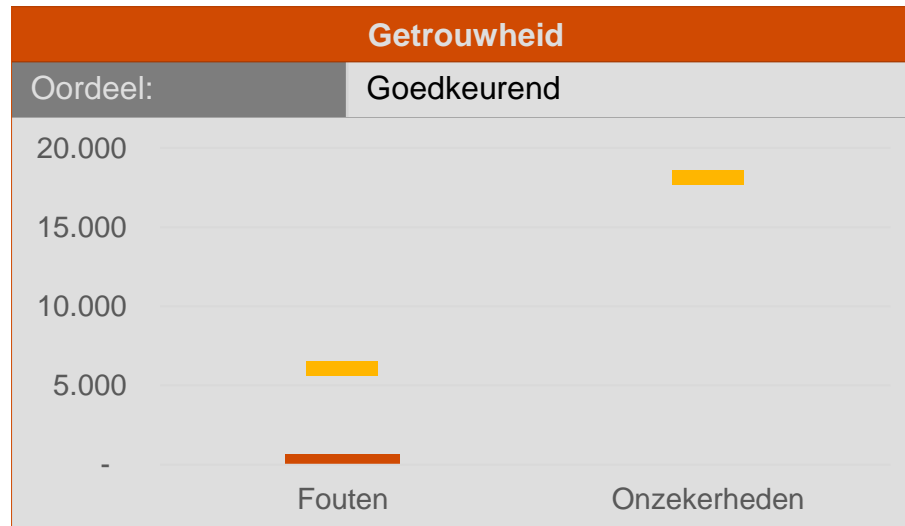
- Conclusie controle

Ons oordeel bij uw jaarstukken 2020

- 1
Uw jaarrekening geeft een getrouw beeld
 Wij hebben de controle van de jaarrekening 2020 van de provincie Utrecht (inclusief [SiSa-bijlage](#) en [verantwoording WNT](#)) afgerond en hebben een goedkeurende verklaring afgegeven bij de jaarrekening af te geven op getrouwheid en rechtmatigheid, onder voorbehoud van goedkeuring van de jaarrekening door de Staten. De [reikwijdte](#) van onze controle is ongewijzigd ten opzichte van ons auditplan.

- 2
Wij hebben een aantal niet-gecorrigeerde controleverschillen geconstateerd
 De door ons geconstateerde ongecorrigeerde bevindingen blijven binnen de door u gestelde goedkeuringstoleranties op het aspect [getrouwheid](#) en [rechtmatigheid](#).

- 3
Jaarverslag verenigbaar met de jaarrekening
 Wij hebben vastgesteld dat de andere informatie die samen met de jaarrekening wordt gepubliceerd (bestaande uit hoofdstuk 1 hoofdlijnen, het jaarverslag, de paragrafen, en de bijlagen) verenigbaar is met de jaarrekening en voldoet aan het BBV.

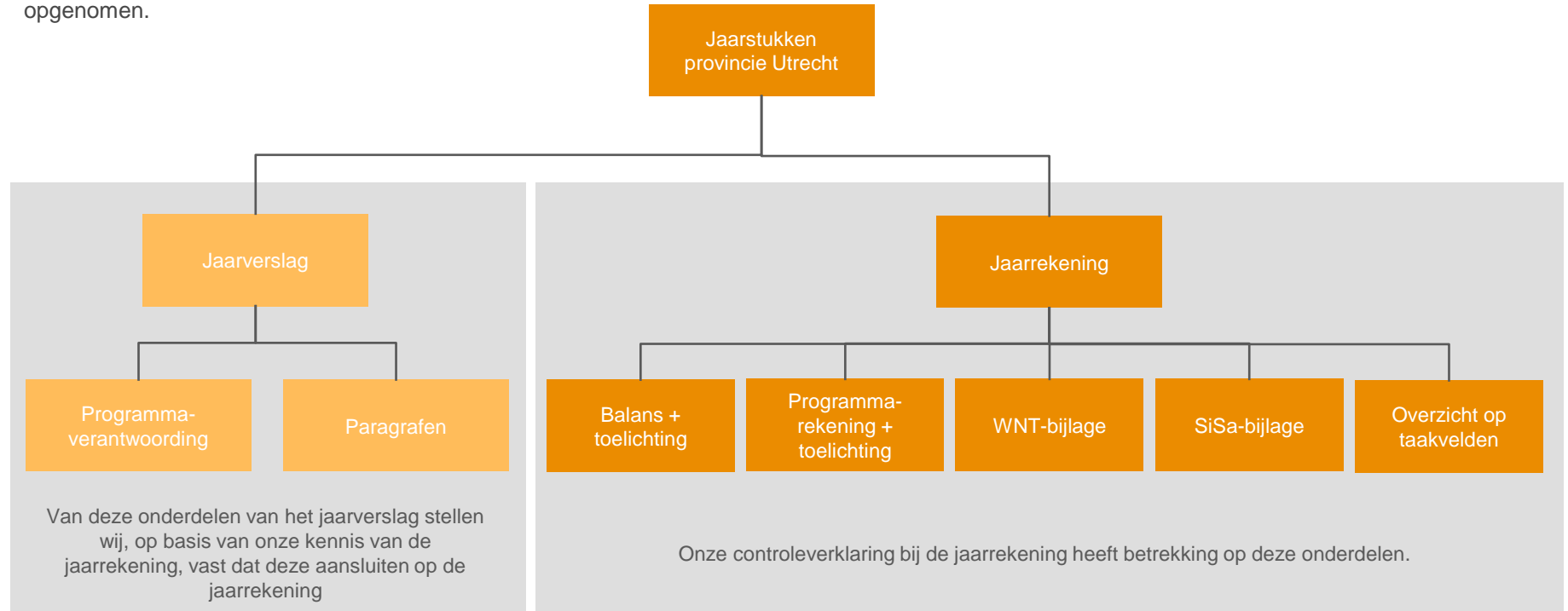
■ = absoluut bedrag fouten of onzekerheden x €1.000
■ = door u vastgestelde goedkeuringstolerantie x €1.000

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken
- Uw speerpunten
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen

- Bijlagen**
- SiSa
- WNT
- Materialiteit
- Communicatie
- Onafhankelijkheid
- Verantwoordelijkheden
- Conclusie controle

Reikwijdte van onze controle

De reikwijdte van de controle is zo ontworpen dat er voldoende controle-informatie wordt verkregen met betrekking tot uw jaarrekening, ter ondersteuning van een kwalitatieve controle. In het auditplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle. Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het auditplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen.

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken
- Uw speerpunten
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen

- Bijlagen**
- SiSa
- WNT
- Materialiteit
- Communicatie
- Onafhankelijkheid
- Verantwoordelijkheden
- Conclusie controle

Niet-gecorrigeerde controleverschillen inzake **getrouwheid** zijn niet materieel

De volgende geconstateerde controleverschillen zijn niet gecorrigeerd in de jaarrekening. Het college heeft geconcludeerd dat het kwalitatieve en kwantitatieve effect niet materieel is. Wij zijn het eens met de beoordeling van het college en concluderen dat het bedrag aan niet-gecorrigeerde verschillen niet materieel is.

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Overzicht van baten en lasten		Balans	
			Debet	Credit	Debet	Credit
1	Overlopende passiva post subsidies ten onrechte opgenomen	Overlopende passiva Subsidielasten		646.000	646.000	
Totaal				646.000	646.000	

Aanbiedingsbrief

Kernboodschappen

Jaarstukken

Uw speerpunten

Interne beheersing

Ontwikkelingen

Bijlagen

SiSa

WNT

Materialiteit

Communicatie

Onafhankelijkheid

Verantwoordelijkheden

Conclusie controle

Overzicht van fouten en onzekerheden **rechtmatigheid**

Onderstaand hebben wij onze detailbevindingen op het aspect rechtmatigheid opgenomen boven de door u gestelde rapporteringstolerantie van €250.000.

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Rechtmatigheidsfouten	Rechtmatigheidsonzekerheden
1	Geen krediet vastgesteld voor uitgaven software bestuurlijke besluitvorming	Materiële vaste activa	€282.000	
2	Europese aanbestedingen	Inkopen	€2.470.000	
3	Bevindingen getrouwheid tellen ook mee als rechtmatigheidsfout of onzekerheid	Overlopende passiva	€ 646.000	
Totaal			€3.398.000	

- Aanbiedingsbrief
- Kernboodschappen
- Jaarstukken
- Uw speerpunten
- Interne beheersing
- Ontwikkelingen

Bijlagen

SiSa

WNT

Materialiteit

Communicatie

Onafhankelijkheid

Verantwoordelijkheden

Conclusie controle

Gecorrigeerde controleverschillen inzake *getrouwheid*

De volgende geconstateerde controleverschillen zijn in het controleproces uiteindelijk aangepast om te komen tot de definitieve jaarrekening.

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Overzicht van baten en lasten		Balans	
			Debet	Credit	Debet	Credit
1	Subsidie Qbuzz op verkeerde lasten-/batenrekening geboekt (presentatie)	Kosten/baten subsidies	€2.800.000	€2.800.000		
2	Geen terugbetaalverplichting inzake subsidie luchtkwaliteit	Overlopende passiva Baten		€1.089.000	€1.089.000	
3	Nog te betalen subsidie opgenomen zonder dat beschikking afgegeven is.	Overlopende passiva Baten		€2.000.000	€2.000.000	
4	Onttrekkingen reserve Cofinanciering niet juist verwerkt	Reserve cofinanciering Baten (mutatie reserves)		€1.500.000	€1.500.000	

